

SULDAL KONTROLLUTVAL

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALET

Dato: **tysdag 26. april 2016**
Tid: **kl. 10.00**
Stad: **Suldal kommunehus**

Forfall melder du til: Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS, tlf. 52 75 73 53 eller
mobil/sms 959 86 977, e-post: post@kontrollutvalgene.no

Ved forfall blir varamedlemmer kalla inn særskilt. Medlemmer som meina seg ugilde, må gi
melding om dette slik at varamedlemmer kan innkallast.

Sakskartet vil bli lagd ut på kommunen si nettside og på www.kontrollutvalgene.no

Saker merka *Ikkje offentleg jamfør off. l.*, blir berre sende til medlemmer/varamedlemmer.

Rådmannen er invitert i sak 11/16

Sakliste:

10/16 Godkjenning av protokoll 25.02.16

11/16 Suldal kommune – uttale til årsrekneskapen for 2015

12/16 Suldal elverk KF – uttale til årsrekneskapen for 2015

13/16 Plan for forvaltningsrevisjon 2016-2020

14/16 Referat- og orienteringssaker 26.04.16

Ymse

Aksdal, 19.04.16

Vanja Ignjatic (sign.)
Kontrollutvalsleiar

Odd Gunnar Høie
Utvalssekreter

Kopi: Ordførar (møte- og talerett)
Revisor (møte- og talerett)
Rådmann (invitert i sak 11/16)
Varamedlem (til orientering)

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalet	26.04.16	10/16

Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	033	

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRÅ MØTE 25.02.16

Vedlegg: Protokoll frå kontrollutvalsmøte 25.02.16

Saksorientering:

Utkast til protokoll frå kontrollutvalet sitt møte 25.02.16 ligg ved saka til godkjenning.
Protokollen er gjennomlest og godkjent av nestleiar i etterkant av møtet og oversendt kommunen.

SEKRETARIATET SITT FRAMLEGG TIL VEDTAK:

Protokoll frå møte i kontrollutvalet 25.02.16 blir godkjent slik han ligg føre.

Aksdal, 19.04.16

Odd Gunnar Høie
Rådgjevar/utvalssekreterær

SULDAL KONTROLLUTVAL

PROTOKOLL

Torsdag **25. februar 2016** blei det halde møte i Suldal kontrollutval under leiing av nestlediar Tormod Skeie.

MØTESTAD: Suldal kommunehus, kommunestyresalen

MØTESTART-MØTESLUTT: kl. 10.00 – 13.05 inkl. pause

MØTANDE MEDLEMMER: Elbjørg Sivertsen (Krf), Tormod Skeie (SV), Heine Mo Willig (SV) og Otto Underbakke (H)

FORFALL: Vanja Ignjatic (H)

MØTANDE VARAMEDLEMMER: Ingen – grunna kort varsel

FRÅ SEKRETARIATET MØTTE: Rådgjevar Odd Gunnar Høie, Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS

FRÅ REVISJONEN MØTTE: Revisor Bernt Mæland, Rogaland Revisjon IKS

FRÅ ADMINISTRASJONEN MØTTE: Rådmann Øyvind Valen i sak 07/16 og Ymse

ANDRE SOM MØTTE: Gruppeleiar Nils Bjarne Vold (V), Rainer Speth (H) og Magne Langeland (Sp) i sak 07/16

MERKNADER TIL INNKALLING: Ingen

MERKNADER TIL SAKLISTE: Ingen

FØLGJANDE SAKER BLEI HANDSAMA:

SAK 07/16 OVERORDNA ANALYSE – INNSPEL TIL NY PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON

Sekretariatet si innstilling:

Suldal kontrollutval tek innspel frå ordførar, gruppeleiarar og rådmann til ny plan for forvaltningsrevisjon til orientering. Utvalet kommer tilbake til saka når prosjekt skal prioritertast.

Handsaming i kontrollutvalet 25.02.16:

Møteleiar innleia om saka og gjorde greie for føremålet med møtet. Revisor gjekk igjennom hovudpunktata i den overordna analysen.

R. Speth spurte om kommunestyret blei varsle dersom utvalet vel andre prosjekt enn dei prioriterte i planen. Det er pr. i dag ikkje rutinar for ei slik varsling.

Revisor, supplert av rådmannen, svara på spørsmål undervegs i presentasjonen.

Gruppeleiarane og rådmannen kommenterte analysen og kva dei meinte var mest aktuelle område for forvaltningsrevisjon i den komande perioden.

Revisor noterte seg innspela. Partia vil få tilsendt referatet og det vil vere mogleg for dei å kome med uttale til analysen og planen. Revisor ønskte å få ei skriftleg tilbakemelding frå rådmannen.

Fleire av utvalsmedlemmene hadde laga liste over sine prioriteringar. Sekretær fekk listene og formidlar desse til revisor.

Utalet drøfta framdriftsplanen vidare og ønskte at Rogaland Revisjon IKS utarbeidde eit framlegg til plan til neste møte. Utalet ønskte at dei ulike forvaltningsområda blir prioritert i planen.

Dersom planen blir gjort ferdig i neste møte, kan kommunestyret få den til handsaming før sommarferien. Det vil då vera mogleg for å starte opp eit forvaltningsrevisjonsprosjekt allereie til hausten.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 25.02.16:

Suldal kontrollutval tek innspel frå gruppeleiarar og rådmann til ny plan for forvaltningsrevisjon til orientering. Utalet kommer tilbake til saka når prosjekt skal prioriterast. Rogaland Revisjon IKS utarbeider framlegg til plan til neste møte 26.04.16.

SAK 08/16 GODKJENNING AV PROTOKOLL 28.01.16

Sekretariatet si innstilling:

Protokoll frå møte i kontrollutvalet 28.01.16 blir godkjent slik han ligg føre.

Handsaming i kontrollutvalet 25.02.16 :

Utalet hadde ingen merknader til protokollen.

Møteleiar peika på at møta ikkje vert godt nok annonsera. Utalet var samd i at møta i kontrollutvalet må annonserast i Suldalsposten og på kommunen sine heimesider.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 25.02.16:

Protokoll frå møte i kontrollutvalet 28.01.16 blir godkjent slik han ligg føre .

SAK 09/16 REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER 25.02.16

11. Statusoversikt pr. februar 2016
12. Rapport frå NKRF-konferansen - munnleg
13. eINFO 16/1 – Talerett i kommunale organ
14. Kontrollrapport 2015 vedrørande skatteoppkrevarfunksjonen for Suldal kommune

Handsaming i kontrollutvalet 25.02.16:

Møteleiar gjekk gjennom sakene. NKRF-konferansen hadde vore lærerik og interessant. Utalet hadde elles ingen merknader til referatsakene.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 25.02.16:

Referatsakene 11 - 14 blir tatt til orientering.

YMSE

Dom i barnevernsak - (Handsama i lukka møte jfr. off.lova § 13 og kom.lova § 31)

Rådmannen tok sete. Han opplyste at det var falt dom i ei barnevernsak der kommunen hadde fått medhald. Utvalet hadde tidligare fått ei bekymringsmelding, jfr. sak 09/15 i møte 29.04.15 om denne saka. Utvalet gjekk ikkje inn i saka, men bad rådmannen ta saka opp til ny handsaming.

Rådmannen opplyste at han tok dommen til etterretning. Kopi av dommen blei delt ut, lest i møtet og deretter samla inn for å bli makulert.

Neste møte: tysdag 26.04.16, kl. 10.00

Sand/Aksdal, 25.02.16

Tormod Skeie
Nestleiar

Odd Gunnar Høie
Kontrollutvalssekretær

SAKSGANG		
Utvål	Møtedato	Saksnr.
Kontrollutvalet	26.04.16	11/16
Formannskapet	27.04.16	
Kommunestyret	10.05.16	

Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	212	

SULDAL KOMMUNE – UTTALE TIL ÅRSREKNESKAPEN FOR 2015

Vedlegg:

1. Framlegg til uttale fra kontrollutvalet til årsrekneskapen 2015
2. Revisjonsberetning 2015 fra Rogaland Revisjon, datert 15.04.16
3. Årsoppgjersnotat 2015 fra Rogaland Revisjon, datert 15.04.16
4. Hovudoversyn – rekneskapen 2015
5. Årsmelding for 2015 (ikkje mangfaldiggjort – eige hefte)

Innleiing:

Vedlagt følgjer signert revisjonsmelding dagsett 15.04.16 (vedlegg 2), og årsoppgjersnotat 2015, dagsett 15.04.16 fra Rogaland Revisjon IKS og framlegg til uttale fra kontrollutvalet (vedlegg 1). Årsrekneskapen og årsmeldinga for 2015 ligg på kommune sine heimesider. Forutan revisor vil rådmannen delta under handsaminga av saka.

Bakgrunn:

Det går fram av føreskrift om kontrollutval § 7 at kontrollutvalet skal gi uttale om årsrekneskapen:

Når kontrollutvalget er blitt forelagt revisjonsberetningen fra revisor, skal utvalget avgjøre om årsregnskapet før det vedtas av kommunestyret eller fylkestinget. Uttalelsen avgis til kommunestyret eller fylkestinget. Kopi av uttalelsen skal være formannskapet / kommunerådet eller fylkesutvalget/fylkesrådet i hende tidsnok til at det kan tas hensyn til den før dette organet avgir innstilling om årsregnskapet til kommunestyret/fylkestinget.

Det er ikkje eit krav om at kontrollutvalet handsamer årsmeldinga, men denne skal følgje med som sakstilfang til saka, og det skal merkast om det er vesentlege avvik mellom årsmeldinga og rekneskapen.

Kommunestyret skal vedta både årsrekneskap og årsmelding i same møte. Årsrekneskapen skal vedtakast etter innstilling fra formannskapet. Om årsrekneskap og årsmelding (for kommuner og fylkeskommuner) står det følgjande i Forskrift om årsrekneskap og årsberetning § 10:

Årsregnskapet og årsberetningen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget sjølv senest seks måneder etter regnskapsårets slutt.

Årsregnskapet skal være avgagt av fagsjef for regnskap innen 15. februar i året etter regnskapsåret.

Administrasjonssjefen eller kommune-/fylkesrådet utarbeider årsberetningen, og fremmer denne for det organ kommunestyret eller fylkestinget bestemmer. Årsberetningen skal avgis uten ugrunnet opphold, og senest innen 31. mars. Hvis årsberetningen ikke fremmes for kontrollutvalget, skal den oversendes til kontrollutvalget før kontrollutvalget avgir uttalelse til årsregnskapet. Årsberetningen skal foreligge til behandling i kommunestyret eller fylkestinget samtidig med at årsregnskapet skal behandles.

Der det er vesentlige avvik mellom utgifter i årsregnskapet og bevilgning til formålet i regulert budsjett, skal det redegjøres for avviket. Tilsvarende gjelder ved avvik mellom inntekter i årsregnskapet og regulert budsjett.

Administrasjonssjefen eller kommune-/fylkesrådet skal vurdere tiltak for å bedre den økonomiske oppfølgingen gjennom året dersom det oppstår vesentlige avvik fra regulert budsjett.

Etter forskrifta § 8 skal også kontrollutvalet sjå etter at revisjonen sine merknader (i revisjonsmelding og/eller i årsoppgjersbrev/notat) blir følgt opp.

I Forskrift om kontrollutval § 7 heiter det at kontrollutvalet skal gi uttale om årsrekneskapen før den vert vedtatt av kommunestyret. Uttalen gis til kommunestyret. Kopi av uttalen skal vera formannskapet i hende tidsnok til at det kan tas omsyn til den før dette organet gir innstilling om årsrekneskapen til kommunestyret. Rekneskapen må derfor først leggjast fram for kontrollutvalet.

Kontrollutvalet skal og sjå til at revisors merknader i forhold til rekneskapet (årsoppgjersnotat) vert fylgt opp – dette i henhold til Kontrollutvalsforskrifta § 8.

Grunnlag for kontrollutvalet sin uttale:

Grunnalaget for handsaminga i kontrollutvalet er den avgagde årsrekneskapen og notar, revisjonsmeldinga, revisor sitt årsoppgjersnotat til rådmannen og rådmannen si årsmelding.

Årsrekneskapen med notar

Rekneskapen syner eit **brutto driftsresultat** (tilhøvet mellom driftsutgifter inkl. avskrivningar og driftsinntekter inkl. skatteinntekter og rammeoverføringer) på 14,6 mill.

Netto driftsresultat er brutto driftsresultat justert for finansinntekter og finanskostnad. Netto driftsresultat blei på 39,8 mill. mot regulert budsjett på 18 mill. Det utgjer 7,8 % som er godt over anbefalt nivå på 1,75 %.

Sum utgifter i investeringsrekneskapen i 2015 er på 96,6 mill. Justert for finans-transaksjonar og inntekter er finansieringsbehovet på 95,8 mill. Investeringsrekneskapen er gjort opp i balanse.

Totalt sett er rekneskapen gjort opp med eit rekneskapsmessig mindreforbruk (driftsoverskot) på kr 18,7 millionar. Investeringsregnskapet er fullfinansiert og går i balanse.

Det er utarbeidd notar som gjev god informasjon og forklaring til tala i rekneskapen. For at rekneskapen skal gje brukarane så god informasjon som mogleg er det viktig at tala i rekneskapen blir supplerte med notar som tydeleg syner kva element i årsrekneskapen dei knyter seg til.

Årsmelding

Etter lova skal det leggjast fram ei årsmelding som skal gi opplysningar om tilhøve som ikkje går fram av rekneskapen og som er viktige i vurderinga av kommunen si økonomiske stoda og resultatet av verksemda, samt om andre forhold av vesentleg tyding for kommunen.

Årsmeldinga skal i følgje årsrekneskap- og årsberetningsforskrifta vere klar innan 31. mars. Det er krav om at rådmannen skriv noko om kva som er gjort eller om dei planar som er laga innanfor arbeidet med **eigenkontroll** og arbeidet med å heve **etikken** i kommunen. Det skal også skrivast noko om faktiske tilstand når det gjeld **likestilling** i kommunen.

Årsrapporten gir utfyllande opplysningar til det talmateriale som går fram av rekneskapen. Forklaringer på avvik er gjort nærmere greie for i rapporten.

I årsrapporten har rådmannen kome med mellom anna følgjande kommentar om økonomien:

Økonomisk blei 2015 eit greitt år, tross svært mørke skyer i løpet av året. Inntektene fra konsesjonskrafta er kraftig redusert dei siste åra, men skatteinngangen gjekk heldigvis ikkje så mykje ned som frykta. Dei aller fleste einingane heldt også budsjettet sitt, noko som samla bidrar til eit godt resultat. Spaninga framover blir kva sentrale styresmaktar gjer med kriteriene for rammetilskotet og med eigedomsskattegrunnlaget.

Generelt om innhaldet i ei revisormelding

Atterhald vert brukt når revisor ønskjer å gjera kommunestyret merksam på forhold som påverkar revisor sin konklusjon på den totale rekneskapen. Presisering vert brukt når revisor ønskjer å gjera kommunestyret merksam på forhold som ikkje påverkar revisor sin konklusjon om rekneskapen totalt.

Revisor si revisjonsberetning

Revisjonen har lagt fram si revisjonsmelding innafor lovfastsett frist, som er 15. april. Revisor har avlagt såkalla rein melding, dvs. utan etterhald eller presiseringar.

Årsrekneskapet er etter vår mening avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det vesentlege ein dekkande framstilling av den finansielle stillinga til Suldal kommune per 31. desember 2015 og av resultatet for rekneskapsåret som vart avslutta per denne datoен i samsvar med lov, forskrifter og god communal rekneskapsskikk i Norge.

Meldinga frå revisor dannar grunnlaget for om den oppfølginga kontrollutvalet eventuelt må foreta i medhald av føreskrifta § 8. Kontrollutvalet må vurdere om dei vil ha tilbakemelding frå administrasjonen på merknaden i meldinga eller noko av det revisjonen tar opp i i møtet.

Kontrollutvalet sin uttale

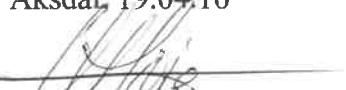
Vedlagt saka følgjer sekretariatet sitt framlegg til uttale til årsrekneskapen (vedlegg 1).

Kontrollutvalet må vurdere om det er forhold i rekneskapen dei vil kommentere i sin uttale til kommunestyret, basert på dokumenta i saka og orientering gjeve i møtet.

SEKRETARIATET SITT FRAMLEGG TIL VEDTAK:

Kontrollutvalet i Suldal vedtek uttale til kommunerekneskapen for 2015 slik den ligg føre / med desse endringane / tillegga.....

Aksdal, 19.04.16

Odd Gunnar Høie
Rådgjever/utvalssekreter

Til kommunestyret i Suldal

Kontrollutvalet sin uttale om Suldal kommune sin årsrekneskap for 2015

Innleiring

Kontrollutvalet har i møte 26.04.16, sak 11/16 handsama Suldal kommune sin årsrekneskap for 2015.

Rekneskapen består av driftsrekneskap, investeringsrekneskap, balanserekneskap, økonomiske oversyn, noteopplysningar og pliktige budsjettopplysningar.

Grunnlaget for uttalen

Grunnlaget for handsaminga har vore den avlagde årsrekneskapen med notar, revisjonsmeldinga, revisoren sitt årsoppgjerdsbrev og rådmannen sin årsrapport. I tillegg har revisor og rekneskapsansvarlege supplert kontrollutvalet med munnleg informasjon om aktuelle problemstillinger under handsaminga av årsrekneskapen i kontrollutvalet.

Kontrollutvalet sin uttale:

Suldal kommune sin årsrekneskap for 2015 er gjort opp med eit rekneskapsmessig mindreforbruk/overskott på 18,7 millionar kroner.

Kontrollutvalet har merka seg at rekneskapen viser eit positivt netto driftsresultat med 39,8 millionar kroner, og at delar av dette er nytta til avsettingar.

Under tilvising til utvalet sin eigen gjennomgang av dokumenta og revisjonsmeldinga, meiner kontrollutvalet at årsrekneskapen totalt sett gjer eit forsvarleg uttrykk for resultatet av kommunen si verksemd for 2015 og for kommunen si økonomiske stode pr. 31.12.15.

Ut over dette har kontrollutvalet ingen andre merknader til Suldal kommune sin rekneskap anna enn det som går fram av revisor sitt årsoppgjørsnotat og revisjonsmeldinga.

Sand, 26.04.16

Vanja Ignjatic
Leiar av kontrollutvalet

Til
Kommunestyret i Suldal kommune

MELDING FRÅ REVISOR 2015

Fråsegn om årsrekneskapen

Vi har revidert årsrekneskapen for Suldal kommune som viser kr 367 718 946 til fordeling drift og eit rekneskapsmessig mindreforbruk på kr 18 758 521. Årsrekneskapen er samansett av balanse per 31. desember 2015, driftsrekneskap, investeringsrekneskap, og økonomiske oversikter for rekneskapsåret avslutta per denne dato, og ein omtale av vesentlege rekneskapsprinsipp som er nytta, og andre noteopplysningar.

Administrasjonssjefen sitt ansvar for årsrekneskapen

Administrasjonssjefen er ansvarleg for å utarbeide årsrekneskapen og for at den gir ei dekkande framstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal rekneskapsskikk i Noreg, og for slik intern kontroll som administrasjonssjefen finn nødvendig for å gjere det mogleg å utarbeide ein årsrekneskap som ikkje inneheld vesentleg feilinformasjon, korkje som følgje av misleg framferd eller feil.

Revisors oppgåver og plikter

Oppgåva vår er, på grunnlag av revisjonen vår, å gi uttrykk for ei mening om denne årsrekneskapen. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisionsskikk i Noreg, medrekna International Standards on Auditing. Revisjonsstandardane krev at vi etterlever etiske krav og planlegg og gjennomfører revisjonen for å oppnå tryggande sikkerheit for at årsrekneskapen ikkje inneheld vesentleg feilinformasjon.

Ein revisjon inneber utføring av handlingar for å innhente revisjonsbevis for beløpa og opplysningsane i årsrekneskapen. Dei valde handlingane avheng av revisors skjønn, mellom anna vurderinga av risikoane for at årsrekneskapen inneheld vesentleg feilinformasjon, anten det skuldast misleg framferd eller feil. Ved ei slik risikovurdering tar revisor omsyn til den interne kontrollen som er relevant for kommunen si utarbeiding av ein årsrekneskap som gir ei dekkande framstilling. Føremålet er å utforme revisjonshandlingar som er formålstenlege etter tilhøva, men ikkje å gi uttrykk for ei mening om effektiviteten av kommunen sin interne kontroll. Ein revisjon omfattar også ei vurdering av om dei rekneskapsprinsippa som er nytta, er formålstenlege, og om rekneskapsestimata som er utarbeidd av leiinga, er rimelege, og ei vurdering av den samla presentasjonen av årsrekneskapen.

Vi meiner at innhenta revisjonsbevis er tilstrekkeleg og formålstenleg som grunnlag for konklusjonen vår.

Konklusjon

Årsregnskapet er etter vår mening avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finanzielle stillingen til Suldal kommune per 31. desember 2015, og av

---

resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoен i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Utsegn om andre tilhøve

Konklusjon om budsjett

Basert på revisjonen vår av årsrekneskapen slik den er omtalt ovenfor, meiner vi at dei disposisjonar som ligg til grunn for rekneskapen er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpa i årsrekneskapen stemmer med regulert budsjett.

Konklusjon om årsmeldinga

Basert på revisjonen vår av årsrekneskapen slik den er omtalt ovenfor, meiner vi at opplysningane i årsmeldinga om årsrekneskapen er konsistente med årsrekneskapen og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på revisjonen vår av årsrekneskapen slik den er omtalt ovenfor, og kontrollhandlingar vi har funne nødvendige etter internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenkla revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», meiner vi at leiinga har oppfylt si plikt til å sørge for ordentleg og oversiktig registrering og dokumentasjon av kommunen sine reknapsopplysningar i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Noreg.

Stavanger, 15.4.2016
Rogaland Revisjon IKS

Cicel T. Arrestad
Revisjonsdirektør/
statsautorisert revisor

Til
Kommunestyret i Suldal kommune

ÅRSOPPGJERSNOTAT 2015

Innleiing

Kommunelovas reglar om tilsyn, kontroll og revisjon går fram av kommunelova kapittel 12. Revisors oppgåver følger av lova § 78 og eiga forskrift om revisjon i kommunar og fylkeskommunar mv., og kan oppsummerast slik:

- Gjennomføre rekneskapsrevisjon
  - ✓ Vurdere om årsrekneskapen er avlagt i samsvar med lov, forskrift og god kommunal rekneskapsskikk
  - ✓ Sjå etter at årsrekneskapen stemmer med budsjett eller andre gyldige vedtak
  - ✓ Vurdere om opplysningane i årsmeldinga er konsistente med årsrekneskapen
  - ✓ Vurdere om kommunen har oppfyllt sine plikter med omsyn til tilfredsstillande registrering og dokumentasjon av rekneskapsopplysningar
  - ✓ Sjå etter at kommunen har ordna den økonomiske internkontrollen på ein tryggande måte
  - ✓ Bidra til å førebygge og avdekke økonomisk utruskap og feil. Dersom økonomisk utruskap vert avdekkja, skal kontrollutvalet straks få melding om det.
- Utføre forvaltningsrevisjon og selskapskontroll etter bestilling frå kontrollutvalet.

Resultata av rekneskapsrevisjonen er rapportert i vår revisjonsmelding datert 15.04.2016.

Denne rapporten gjev ei oppsummering av årets revisjon og knyter ein del merknader til den framlagte årsrekneskapen og årsmeldinga.

Den økonomiske situasjonen

Driftsrekneskapen for 2015 viser eit netto driftsresultat på 39,8 mill. kr, som svarer til 7,8 % av driftsinntektene. Dette er ein liten reduksjon av netto driftsresultat med 4,4 mill. kr i høve til 2014, då dette utgjorde 44,2 mill. kr eller 8,8 % av driftsinntektene.

Årets resultat inneheld også ca. 2 mill. kr i for lite inntektsført tilskot til ressurskrevjande brukarar frå 2014. Tek ein omsyn til dette er reell reduksjon av netto driftsresultat på ca. 8,4 mill. kr.

Etter endringa i reglane for føring av meirverdiavgiftskompensasjon for investeringar, har teknisk beregningsutval gjort nye berekningar, og fastsatt tilrådd nivå på netto driftsresultat i kommunesektoren til 1,75 % av driftsinntektene. For Suldal ville dette utgjort eit beløp på ca. 8,9 mill. kr for 2014. Kommunens netto driftsresultat ligg vesentleg over dette nivået.

I 2015 er rekneskapen godskrive med ca. 8,4 mill. kr i positivt premieavvik. Tilbakeføring av fjorårets premieavvik er på ca. 14 mill. kr, slik at netto premieavvik/amortisering av tidlegare års avvik er negativt med ca. 5,6 mill. kr.

Det kan vere vanskeleg å samanlikne ein kraftkommune som Suldal mot måltalet på 1,75 %, då det er enkelte relativt store postar som inngår i netto driftsresultat, som ein ikkje finn i ein vanleg kommune. Dette gjeld dei inntektsførte konsesjonsavgiftene som skal brukast til særskilte føremål. I 2015 er det motteke ca. 24,9 mill. kr i konsesjonsavgifter. Ca. 7,1 mill. kr er brukt i drift og gitt som tilskot, og ca. 19,3 mill. kr er overført til investeringsrekneskapen.

Eigenkapitalen utgjer ved årets utgang 775,3 mill. kr. Det tyder at den eigenkapitalfinansierte delen av egedelane er på 44,1 %, medan eigenfinansieringa av årets investeringar er på 73 %. Kommunens økonomi er dermed solid. Den frie eigenkapitalen i form av disposisjonsfond og rekneskapsmessig mindreforbruk, er på 147,9 mill. kr. Noko av dette er allereie disponert. Det visast elles til fyldig og god omtale i årsmeldinga av både den økonomiske situasjonen og tenestetilbodet.

Kommunens eigenkontroll

Det overordna ansvaret for kontroll og tilsyn i kommunen ligg til kommunestyret, jf. kommunelova § 76. Administrasjonssjefen skal i samsvar med § 23 sjå til at administrasjonen er gjenstand for tryggande kontroll, og har dermed det operasjonelle ansvaret for at interne styringsprosessar og kontrollar er etablert og at dei fungerer tilfredsstillande.

Kontrollutvalet er dei folkevalde sitt reiskap for kontroll og tilsyn, og utøvar sin kontrollfunksjon via forvaltningsrevisjon og selskapskontroll som utvalet sjølv har bestilt, i tillegg til den lovbestemte rekneskapsrevisjonen. I denne revisjonsrapporten vil resultata av desse kontrollane kort bli oppsummert. Vi vil innleiingsvis peke på at hovudføremålet med revisjonen er å vere kontrollutvalets forlenga arm idet å utøve kontroll og tilsyn. Samstundes er det vår målsetting at våre revisjonsrapporter – enten det er forvaltnings- eller rekneskapsrevisjon – skal vere til nytte for dei folkevalde så vel som administrasjonen.

Den mest sentrale delen av kommunens eigenkontroll er likevel administrasjonens interne kontroll. Denne blir omtalt nedanfor.

Rekneskapsavlegginga

Rekneskap og årsmelding er lagt fram i samsvar med lov, forskrift og god kommunal rekneskapskikk, men etter fristane som var den 15. februar (rekneskapen) og 30. mars (årsmeldinga). Kommunens årsrekneskap og årsmelding gjer eit oversiktlig bilde av den økonomiske situasjon og drifta.

Rapportering med budsjettoppfølgjing vart lagt fram for kommunestyret 16.06.2015 (1. tertialrapport) i sak 60/15 og 03.11.2015 (2. tertialrapport) i sak 120/15. Vi har på stikkprøvebasis kontrollert at budsjettvedtak er korrekt registrert og vurdert andre budsjettendringar. Vedtak i sak 120/15 er ikkje fullstendig då det ikkje framgår korleis utlån på 2 mill. samt auka utgifter til IT i drift skal finansierast. Budsjettets finansiering er regulert med auka mottak av utlån og bruk av disposisjonsfond. Dette er då avgjort administrativt og er såleis ikkje i tråd med §§ 10 og 11 i forskrift om årsbudsjett for kommunar og fylkeskommunar.

Rekneskapsrevisjon

Rekneskapsrevisjon består av ei vurdering av interne kontrollrutinar, analysar av rekneskapsinformasjon samt testar av rekneskapsopplysningar på transaksjonsnivå. Vesentlege rutinar i kommunen har blitt gjennomgått og interne kontrollar testa. Inntekter og utgifter er kontrollert på stikkprøvebasis, og alle vesentlege postar i balansen har blitt gjennomgått.

Rekneskapsrevisjonen er utført i samsvar med kommunelova med forskrift og god kommunal rekneskapsskikk, inkludert internasjonale revisjonsstandardar – *International Standards on Auditing*.

Vurdering av intern kontroll

Med intern kontroll meinast i denne samanhengen alle aktivitetar som er satt i verk for å sikre at dei fastsette måla blir nådd. Ein sentral føresetnad for at den interne kontrollen skal vere tilfredsstillande, er at den er godt forankra på leiarnivå. Det er vårt inntrykk at dette er tilfellet i Suldal, noko som blant anna gjer seg utslag i god budsjettdisiplin. Alle fire rammeområda er innanfor budsjett. Budsjettoppfølging er eit av de viktigaste styringsinstrumenta ei kommuneleiing har, og det er derfor særstakt viktig at den fungerer tilfredsstillande.

Andre viktige element i den interne kontrollen er at økonomirutinar og fullmakter er kjent i organisasjonen, og at det skapast forståing for betydinga av kontrollar i alle ledd. Oppdaterte rutineoversikter som er lett tilgjengelege, vil etter vårt skjønn bidra til å førebygge både bevisste og tilfeldige feil, samstundes som det vil sikre kontinuitet i kontrollarbeidet ved fråvær så vel som utskifting av personell.

Hovudinntrykket er at Suldal kommune i det vesentlegaste har tilfredsstillande rutinar på dei fleste områda, som lønn, kjøp av varer og tenester, inntekter frå brukarbetalingar og overføringer. Vi har likevel ein del merknader til enkelte av rutinane.

Kontroll av fast og variabel lønn avdekkja at noen timelister ikkje var attestert. Kontroll av reiserekningar avdekkja eit tilfelle kor utlegg ikkje var dokumentert i det hele og eit tilfelle kor bilgodtgjørlse ikkje var spesifisert på dato og strekning. Vi minner om at skattelovsforskriftens § 5-15-6 seier at reiserekningar skal innehalde opplysningar om dato for avreise og heimkomst. Enkelte leverar og inn reiserekningar med utlegg så seint at kommunen tapar kompensasjonen som følgje av at bilaga er forelda. Det er framleis ikkje etablert rutine for kontroll av lønnsjournal av einingsleiarane før utlønning.

Innkjøpsrutinen blir gjennomgått regelmessig av oss i samband med dei terminvise momskompensasjonskrava. Det blir avdekkja enkelte feil som blir korrigert før kravet sendes inn. I 2015 er 18 bilag som beløp seg til kr 92 706, forelda, mot 8 bilag og eit beløp på kr 35 362 i 2014.

Kommunen er ikkje innklaga til KOFA (Klageorganet for offentlege anskaffingar) i 2015. Våre stikkprøvekontroller av etterleving av lov om offentlege anskaffingar avdekkja at det mangla protokoll i 2 av seks kontrollerte tilfelle.

Salsrutinar for tekniske avgifter, eigenbetaling pleie og omsorg, foreldrebetaling barnehage, SFO og kulturskule er kontrollert utan at det er avdekkja manglande utfakturering. Inntektene synast å vera fullstendige.

Kontroll av utleie av bustader og næringslokal avdekkja manglande utfakturering av leige til tur-nuskandidat frå innflytting i september til tidspunkt for vår kontroll i midten av desember. Ein bebruar som kun hadde budd i ein bustad i eit år fikk leiga auka frå kr 5 871 til kr 8 850. Dette er ei auke på om lag 50 %. I henhold til husleigelova kan den årlege auka ikkje utgjere meir enn

auka i kpi. Auke til gjengs leige i marknaden kan først skje etter at bebuar har budd i bustaden i tre år. Dette er derfor eit brot på husleige lova. Leiga på omsorgsbustadene blei auka med 3 % frå 1.1.2015. Auka i kpi frå jan 2014 til jan2015 var på 2 %. Dette er då også ei auke som er i strid med husleigelova.

Kommunen har betalt kr 61 600 til andre kommunar for barnehagebarn, men har ikkje fakturert andre kommunar for barn busett i andre kommunar som går i barnehage i Suldal. Kommunen har ikkje etablert rutinar for å fanga opp slike barn, og kan dermed tapa inntekter.

Inntekter frå kulturhuset er gjennomgått utan at det er avdekkja feil eller avvik. Inntektene frå kino er på ca. 475 000 kr og har auka med ca. 34 000 kr i høve til 2014. Andre inntekter frå kulturhuset, som bowling og andre billettinntekter, ligg ca. 140 000 kr over nivået i 2014 og vurderast å vera fullstendige.

Inntekter frå eigenandelar og sal av materiell ved legekontoret er avstemt mot legesystemet utan at det er avdekkja vesentlege avvik.

På overføringsområdet er tilskot til lag og foreiningar kontrollert utan at vi har nokre merknader. Kontroll av sosialhjelp har ikkje avdekkja feil eller avvik og utgiftene er omrent som budsjettet.

Utgifter til barnevern visar eit meirforbruk ut over budsjett på ca. 1,1 mill. kr., men berre eit meirforbruk i høve 2014 på ca. 435 000 kr. Meirforbruket i høve budsjett skyldast at kommunen har brukt meir enn forventa på fosterheim, ankesaker og rettssaker.

Kommunens refusjonar innanfor barnevern ligg omrent 300 000 under budsjett. Dette skyldast delvis at kommunen har søkt refusjonar for seint slik at desse er forelda. Her må kommunen forbetra sine rutinar.

Det er ikkje etablert rutinar med full arbeidsdeling mellom bokføring, utbetaling og avstemming av bankar. Pga. økonomikontorets storleik vil dette vere vanskeleg å oppnå utan at det går ut over effektiviteten på kontoret. Kommunen har allikevel forbetra rutinen for utbetalingar frå bank. Frå 2015 er det to personar som må godkjenne utbetalingar mot tidlegare ein. For å kompensera for manglende arbeidsdeling blir det og veksla på kven av dei tilsette som foretar bankavstemmingane.

Me har også i år gjennomført en overordna kontroll av IT-området. Strand, Hjelmeland, Suldal og Sauda samarbeider. De har i 2015 flytta serverparken til ein sikker lokasjon. Elles er det få endringar sidan sist 2014. Dette betyr at ein skriftleg katastrofeplan manglar og bør utarbeidast.

Driftsrekneskapen

Driftsrekneskapen er gjort opp med eit rekneskapsmessig mindreforbruk på 18,8 mill. kr. Inntekter og utgifter, anordningar og bruk av fond er kontrollert dels ved analytiske handlingar, dels ved stikkprøver av detaljtransaksjonar. Rekneskapen framstår med enkelte feil som i sum utgjer ca. 440 000 kr for mye utgiftsført. Dette gjeld anordning av forsikringspremiar.

Kommunens sjølvkostområder innanfor vann, feiring oppmåling og arealplanlegging visar eit totalt underskot på ca. 2,4 mill. kr. Det er eit overskot på avlaup på kr 83 558 og byggesak på kr 43 958. Sjølvkostfondet for avløp er nå på kr 576 192. Det er ikkje tillagt renter på sjølvkostfondet i tråd med gjeldande regelverk. Dette må korrigeras i 2016.

Tilskottet for ressurskrevjande tenestar er i rekneskapen estimert til kr 6 754 000. Innsendt krav etter revisjon er på kr 6 240 000. Inntektsført beløp er då kr 514 000 høgare enn innsendt krav.

Avviket reknast ikkje som ein feil i regnskapet då dette var beste estimat på tidspunktet for avlegginga av regnskapet. Avviket medfører tilsvarande redusert inntektsføring i 2016.

Kommunen har etablert gode rutinar for å ta imot utskrivningsklare pasientar, og det er ikkje utgiftsført dagsbøter i 2015.

Kommunens konsesjonsavgifter og avkastning av næringsfondet er på ca. 26,1 mill. kr. Midlane må brukast til næring eller investeringar. Kommunen har brukt ca. kr 26,4 mill.. Meirforbruket er dekka opp av fond for konsesjonsavgifter som per 31.12.2015 var på ca. 4,6 mill. kr.

Investeringsrekneskapen

Årets investeringsutgifter er på 96,6 mill. kr mot eit budsjett på 108,9 mill. kr. Det er då gjenomført ca. 89 % av dei budsjetterte investeringane. Ubrukte lånemiddel utgjer 45,5 mill. kr pr. 31.12.2015 mot 54,5 mill. kr året før.

Vår gjennomgang av investeringsrekneskapen har ikkje avdekkja vesentlege beløp som etter vår vurdering burde vore ført i driftsrekneskapen. Det er særlig skiljet mellom kva som er vedlikehald (som skal førast i driftsrekneskapen), og kva som er oppgradering (som skal i investeringsrekneskapen), som kan vere vanskeleg. Det kritiske punktet i denne samanheng, er at det bare er investeringsutgifter som kan finansierast med lån. Alle andre utgifter må dekkast av driftsinn tekturene.

Det er solgt tomter for kr 175 000. Disse er ikkje fjerna frå anleggsmodulet då ein manglar data på totalt arcal og arcal per tomt som er solgt. Dette blir ordna når data er innhenta i 2016 og har ingen resultateffekt.

Kommunens aktiveringar av årets investeringar er redusert med mottekne refusjonar på kr 1 517 000. Dette er i strid med kommunal regnskapsskikk som seier at investeringar skal aktiverast brutto i balansen. Forholdet har ingen resultateffekt og blir korrigert i balansen i 2016.

I samsvar med kommunelova § 50.7 ledd skal alle innbetalingar på kommunens utlån brukast til nedbetaling av kommunens innlån. Tidlegare avsetningar av mottekne avdrag er i 2015 nytta til ekstraordinære avdrag på kommunens innlån. Det er ein mindre differanse på kr 34 861 i mottekne avdrag/bruk av fond som ikkje er nytta til nedbetaling av lån eller avsetning til fond for formålet.

Balansen

Alle vesentlege balansepostar er verifisert per 31.12.2015. Revisjonen bygger i stor grad på kommunens eigne avstemmingskontrollar. Det visast til bokføringslova § 11 som krev at alle balansepostar skal vere dokumentert, med mindre dei er ubetydelege.

I høve til kommunens finansreglement skal kursreguleringsfondet være på minimum 10 % av kommunens plasseringar i finansielle omlaupsmidlar. Kommunen har plassert ca. 103,2 mill. kr, medan kursreguleringsfondet er på ca. 8,6 mill. kr og såleis under minimum. Når fondet er under minimum, skal 50 % av meiravkastning ut over vanleg bankrente settast av til fondet. Total avkastning er i 2015 negativ med ca. kr 581 000 og det er derfor ikkje meiravkastning ut over normal bankavkastning og ein er då ikkje pålagt å auka avsetnaden til kursreguleringsfondet.

Fleire bankkontoar, til saman kr 1,324 mill., er fortsatt registrert på kommunen og ikkje bokført i kommunens rekneskap. Desse kontoane tilhørar RSK-fondet som er ein del av kommunen og derfor bør tas med i kommuneregnskapet.

Kommunen har krav på refusjon sjukepengar på kr 1 431 430. Det er ikke eldre restansar enn fra 2015. Kommunen har i 2015 endra rutinar slik at også feriepengar av sjukepengar blir inntektsført ved opptening og regnskapet er då meir korrekt. Dette er og årsak til den store auka av restansar frå 2014 til 2015 som var på kr 877 894.

Forvaltningsrevisjon og selskapskontroll

Kontrollutvalet gjer bestillingar av forvaltningsrevisjon og selskapskontroll i samsvar med plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2012-2015.

Gjennom året har revisjonen levert to forvaltningsprosjekt:

- *Plan- og byggesaker*
- *Legetenesta i Suldal kommune*

Overordna analyse som dannar grunnlag for plan for forvaltningsrevisjon var i arbeid og bleilevert på det første møtet i 2016.

Vedtak i sentrale organ er gjennomgått i løpet av året.

Attestasjonar

Vi har attestert meirverdiavgiftskompensasjonskrava for seks terminar i 2015. I tillegg har vi attestert rapporteringa av ressurskrevjande tenester, antall psykisk utviklingshemma, fleire spelemiddelrekneskap og bustadsosiale tilskotsmidlar.

Vi har og undersøkt nokre meirverdiavgifts- og rekneskapspørsmål for kommunen.

Kommunen har uteståande spelemidlar for Mosvatnet lysløype med kr 406 000, og Nesflaten innendørs skytebane med kr 281 000. Det er og uteståandde kulturmider på kr 500 000 for Tunet ungdomshus og kr 20 000 i fjellmidler for Jonstøl bru.

Økonomisk utruskap

Revisor plikter i samsvar med revisjonsforskrifta § 4 å rapportere økonomisk utruskap til kontrollutvalet med kopi til administrasjonssjefen. Vi har verken avdekka eller fått melding om at det har vore utført slike handlingar i 2015.

Etisk reglement er vedtatt den 18.06.2013.

Betinga forpliktingar og hendingar etter balansedagen

Administrasjonssjef og økonomisjef har gjennom sine underskrifter på fråsegna datert 15.4.2015, stadfesta at vi har fått tilgang til alle opplysningar som er relevante for årsrekneskapen. Vi er ikke kjende med at det skal føreligge forhold med verknad for årsrekneskapen som det ikke er tilfredsstillande informert om. Kommunen er for tida ikke involvert i rettssakar, men det føreligg nokre klagesakar som kan føre til enkelte endringar i eigedomsskatten. Det er tatt tilbørleg omsyn til denne risikoen.

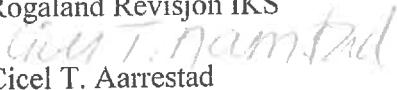
Konklusjon – revisjonsmeldinga

Rekneskapen inneholder ikke korrigerte feil på ca. kr 440 000. Bortsett fra dette har vi gjennom vår revisjon oppnådd tryggende sikkerhet for at regnskapet ikke inneholder vesentlige feil. Gjennomgang av budsjetttoppsølging, årsrapport og bokføringsrutinar har heller ikke avdekket vesentlige avvik. Vi gjev derfor ei revisjonsmelding med positive konklusjonar på alle disse områda.

Kontrollutvalet har etter kontrollutvalsforskrifta § 8 ansvaret for å sjå etter at dei merknader revisor har gjort, blir følgde opp. Dette gjeld likevel ikke merknader om betring og effektivisering av normal drift. For 2015 er det ikke avdekket forhold som kontrollutvalet plikter å følgje opp.

Med helsing

Rogaland Revisjon IKS

Cicel T. Arrestad

Revisjondirektør/
statsautorisert revisor

Tore Kristensen
Registrert revisor

Kopi:

Administrasjonssjefen i Suldal kommune

Rekneskap 2015

SULDAL
K O M M U N E

25.02.2016

Rekneskapskjema 1A1B

Rekneskapsskjema 1A	Rekneskap 2015: Budsjett (R)	2015: Budsjett (O)	2015: Budsjett (O)	Rekneskap 2014:
Skatt på inntekt og formue	-89 031 180	-86 800 000	-87 800 000	-84 607 188
Ordinært rammetilskot	-107 715 132	-107 375 000	-107 375 000	-110 158 676
Skatt på eigedom	-114 737 642	-114 500 000	-110 500 000	-114 487 008
Andre direkte eller indirekte skatter	-71 220 449	-70 200 000	-70 200 000	-68 771 515
Andre generelle statstilskot	-14 371 795	-15 146 000	-9 441 000	-11 524 991
Sum frie disponible inntekter	-397 076 198	-394 021 000	-385 316 000	-389 549 378
Renteinntekter og utbytte	-14 395 989	-13 775 000	-11 775 000	-14 708 607
Gevinst finansielle verktøy	-2 031 290	-1 500 000	-1 500 000	-2 770 622
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgif	4 300 047	8 476 408	8 476 000	4 748 279
Tap finansielle verktøy	5 442 800			3 884 873
Avdrag på lån	15 002 597	12 764 000	14 270 000	12 936 560
Netto finansinntekter/-utgifter	8 318 165	7 471 408	9 471 000	4 090 483
Til dekning av tidligere års rekneskapsmessige	-00	-00		-00
Til ubundne avsetninger	24 616 787	24 462 036	7 596 000	49 272 577
Til bundne avsetninger	10 681 390	8 832 071	50 000	8 409 437
Bruk av tidligere års rekneskapsmessige mindr	-2 954 988	-2 954 988	-00	-19 619 790
Bruk av ubundne avsetninger	-22 973 759	-23 933 561	-2 808 000	-13 873 703
Netto avsetninger	-1 714 087	-1 304 785	-226 000	15 907 769
Bruk av bundne avsetninger	-7 655 343	-7 710 343	-5 064 000	-8 280 752
Overført til investeringsrekneskapet	19 325 000	19 325 000	19 325 000	25 373 000
Til fordeling drift	-367 718 946	-368 529 377	-356 746 000	-344 178 126
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	348 960 425	368 529 377	356 746 000	341 223 138
Rekneskapsmessig meirforbruk/mindrefor	-18 758 521	-00		-2 954 988
Rekneskapsskjema 1B				
Rammeområde formannskapet				
Formannskapet utgifter	79 122 798	88 468 081	85 576 000	68 133 377
Formannskapet inntekter	-22 687 246	-17 942 859	-11 935 000	-22 599 218
Netto driftsramme	56 435 552	70 525 222	73 641 000	45 534 159
Rammeområde levekårsutvalet				
Levekårsutvalet utgifter	303 676 064	298 982 973	272 725 000	306 360 587
Levekårsutvalet inntekter	-63 985 133	-58 167 022	-36 261 000	-59 638 491
Netto driftsramme	239 690 931	240 815 951	236 464 000	246 722 096
Rammeområde LMT-utvalet				
LMT-utvalet utgifter	73 425 825	68 968 850	64 755 000	69 506 339
LMT-utvalet inntekter	-31 860 585	-22 672 640	-20 483 000	-28 292 764
Netto driftsramme	41 565 240	46 296 210	44 272 000	41 213 575
Rammeområde prosjekt				
Prosjekt integrering av flyktningar	12 766 200	12 766 000	9 386 000	9 728 850
Refusjon IMDI	-00	-00	-00	1 796 141
Utbettingstilskot	500 000	500 000	55 000	

Sal av konsesjonskraft, netto	-8 449 223	-10 100 000	-14 392 000	-12 336 496
Sal av konsesjonskraft, utgifter	1 200 000	2 708 065		1 908 000
Netto næringsfond, lån	-2 157 071	-2 157 071	3 000 000	819 820
Netto næringfond, tilskot	975 000	975 000		
Netto sosiallån	244 260			80 289
Rentekompensasjon			-1 880 000	-1 128 001
Amortisering Rogaland Fylke	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000
Motpost avskrivning				
Eigedomsskatt til annan kommune	7 089 536	7 100 000	7 100 000	7 784 705
Barnehage				
Netto driftsramme	348 960 425	368 529 377	356 746 000	341 223 138
Sum fordelt	348 960 425	368 529 377	356 746 000	341 223 138

Rekneskapskjema 2A2B

Rekneskapsskjema 2A	Rekneskap 2015:	Budsjett (R) 2015:	Budsjett (O) 2015:	Rekneskap 2014:
Investeringer i anleggsmidler	96 652 601	108 895 672	103 975 000	90 559 726
Utlån og forskutteringer	3 758 000		5 000 000	2 337 000
Kjøp av aksjer og andeler	1 121 859	1 200 000	1 200 000	1 157 842
Avsetninger	1 689 835	795 000	195 000	59 905
Avdrag på lån	6 092 917	3 833 000		531 722
Årets finansieringsbehov	109 315 212	114 123 672	110 370 000	94 646 195
Finansiert slik:				
Bruk av lånemidler	-25 905 059	-25 905 059	-66 350 000	-44 293 646
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-175 500	-500 000	-500 000	-1 680 000
Kompensasjon for merverdiavgift	-1 833 000	-1 833 000		-00
Tilskot til investeringer	-7 010 614	-8 700 000		-12 670 394
Mottekne avdrag på utlån og refusj	-7 006 385	-3 299 000	-8 895 000	-3 254 210
Andre inntekter	-3 000			-00
Sum ekstern finansiering	-41 933 559	-40 237 059	-75 745 000	-61 898 250
Overført fra driftsrekneskapet	-19 325 000	-19 325 000	-19 325 000	-25 373 000
Bruk av avsetninger	-48 056 653	-54 561 613	-15 300 000	-7 374 945
Sum finansiering	-109 315 212	-114 123 672	-110 370 000	-94 646 195
Udekket/udisponert	-00	-00	-00	-00
Rekneskapsskjema 2B - investeri				
Formannskapet	3 730 839	5 940 000	6 185 000	2 932 354
Levekårsutvalet	23 928 116	35 590 989	30 150 000	50 422 380
LMT-utvalet	68 993 646	67 364 683	67 640 000	37 204 992
Sum investeringer i anleggsmidle	96 652 601	108 895 672	103 975 000	90 559 726

HOVUDOVERSIKT DRIFTSREKNESKAP

31. mars 2016

Tekst	Rekneskap	Budsjett	Rekneskap f år
Driftsinntekter			
Bruker betalinger	-14 763 025,04	-15 672 677	-14 405 282,87
Andre Salgs og leigeinntekter	-26 985 896,22	-25 529 574	-25 764 871,59
Refusjonar	-61 997 065,80	-43 434 407	-57 931 348,91
Rammetilskot frå staten	-107 715 132,00	-107 375 000	-110 158 676,00
Andre statlige tilskot	-14 371 795,00	-15 146 000	-11 524 991,00
Andre overføringer	-8 499 535,51	-10 144 313	-12 486 496,31
Inntekts- og formueskatt	-89 031 180,50	-86 800 000	-84 607 188,49
Eigedomsskatt	-114 737 642,16	-114 500 000	-114 487 008,04
Andre direkte og indirekte skattar	-71 220 449,00	-70 200 000	-68 771 514,88
Sum driftsinntekter	-509 321 721,23	-488 801 971	-500 137 378,09
Driftsutgifter			
Lønsutgifter	265 053 372,68	269 326 033	255 097 484,17
Sosiale utgifter	72 187 032,86	79 917 091	65 333 296,53
Kjøp av varer og tj. Som inngår i prod.	76 164 906,79	76 115 976	76 641 749,68
Kjøp av varer og tj som erstatter prod.	12 030 419,52	11 876 501	13 826 816,70
Overføringer	40 053 446,81	29 967 368	43 792 094,78
Avskrivningar	31 606 031,00	29 365 815	30 574 790,62
Fordelte utgifter	-2 370 420,22	-1 735 550	-2 930 407,92
Sum driftsutgifter	494 724 789,44	494 833 234	482 335 824,56
Driftsresultat	-14 596 931,79	6 031 263	-17 801 553,53
Finansinntekter			
Renteinntekter og utbytte	-14 395 988,88	-13 775 000	-14 708 607,41
Gevinst finansielle instrument	-2 031 290,59	-1 500 000	-2 770 621,66
Mottekne avdrag på utlån	-5 708 519,08	-5 649 071	-4 954 762,30
Sum eksterne finansinntekter	-22 135 798,55	-20 924 071	-22 433 991,37
Finansutgifter			
Renteutgifter og låneomkostningar	4 300 047,21	8 476 408	4 748 279,25
Tap finansielle instrument	5 442 800,60	-00	3 884 872,92
Avdrag på lån	15 002 597,00	14 270 000	12 936 560,00
Sosial og næringsutlån	3 795 708,50	3 492 000	5 004 865,84
Sum Eksterne finansutgifter	28 541 153,31	26 238 408	26 574 578,01
Resultat ekst. finantransaksjonar	6 405 354,76	5 314 337	4 140 586,64
Motpost avskrivningar	-31 606 031,00	-29 365 815	-30 574 790,62
Netto driftsresultat	-39 797 608,03	-18 020 215	-44 235 757,51
Interne finantransaksjonar			
Bruk av udisponert fra tidligere år	-2 954 987,77	-2 954 988	-19 619 790,11
Bruk av disposisjonsfond	-22 973 759,00	-23 933 561	-13 873 702,86
Bruk av bundne fond	-7 655 343,00	-7 710 343	-8 280 751,65
Bruk av likviditetsreserven	0,00	-00	0,00
Sum bruk av avsetjingar	-33 584 089,77	-34 598 892	-41 774 244,62
Overført til inv rekneskapet	19 325 000,00	19 325 000	25 373 000,00
Avsett til dekning frå tidligere år	0,00	-00	0,00
Avsett til disposisjonsfond	24 616 786,77	24 462 036	49 272 577,00
Avsett til bundne fond	10 681 390,12	8 832 071	8 409 437,00
Avsett til likviditetsreserven	0,00	-00	0,00
Sum avsetjingar	54 623 176,89	52 619 107	83 055 014,36
Udisponert over-/underskot	-18 758 520,91	-00	-2 954 987,77

HOVUDOVERSIKT INVESTERING

31. mars 2016

Tekst	Rekneskap	Budsjett	Rekneskap f ar
HOVUDOVERSIKT			
Inntekter			
Salg av driftsmidler og fast eigedom	-175 500,00	-500 000	-1 680 000,00
Andre salgsinntekter	-3 000,00	-00	0,00
Refusjonar	-4 498 413,00	-1 104 000	-2 662 583,00
Kompensasjon for meirverdiavgift	-7 010 614,42	-8 700 000	-12 670 394,30
Statlige overføringer	0,00	-00	0,00
Andre overføringer	-1 833 000,00	-1 833 000	0,00
Renteinntekter og utbytte	0,00		0,00
Sum Inntekter	-13 520 527,42	-12 137 000	-17 012 977,30
Utgifter			
Lønsutgifter	187 737,75	-00	339 958,80
Sosiale utgifter	53 561,91	-00	92 244,84
Varer og tjenester i komm.eigenprod	89 340 687,08	108 615 672	77 457 128,66
Kjøp av tjenester som erstattar eigenprod.	0,00	-00	0,00
Overføringer	7 070 614,42	280 000	12 670 394,30
Renteutgifter og omkostningar	0,00	-00	0,00
Fordelte utgifter	0,00	-00	0,00
Sum Utgifter	96 652 601,16	108 895 672	90 559 726,60
Finanstransaksjonar			
Avdrag på lån	1 689 835,72	195 000	59 905,00
Utlån	3 758 000,00	1 200 000	2 337 000,00
Aksjekjøp	1 121 859,00	-00	1 157 842,00
Avsett til ubundne investeringsfond	6 060 945,70	3 833 000	531 722,00
Dekning av tidlegare års udekka	0,00	-00	0,00
Avsett til bundne fond	31 971,00	-00	0,00
Avsett til likviditetetsreserven	0,00	-00	0,00
Sum Finanstransaksjonar	12 662 611,42	5 228 000	4 086 469,00
Finansieringsbehov	95 794 685,16	101 986 672	77 633 218,30
Dekka slik :			
Bruk av lån	-25 905 059,00	-25 905 059	-44 293 646,00
Mottekne avdrag	-2 507 972,70	-2 195 000	0,00
Salg av aksjer	0,00	-00	-591 627,00
Overført frå driftsrekneskapet	-19 325 000,00	-19 325 000	-25 373 000,00
Bruk av disposisjonsfond	-37 424 504,76	-45 603 413	0,00
Bruk av ubundne investeringsfond	-10 632 148,70	-8 958 200	-7 374 945,30
Bruk av bundne fond	0,00		0,00
Bruk av likviditetetsreserve	0,00	-00	0,00
Udekka	0,00	-00	0,00
Sum finansiering	-95 794 685,16	-101 986 672	-77 633 218,30

HOVEDOVERSIKT BALANSE

Tekst

Rekneskap 2015: Andel

Rekneskap 2014: Andel

HOVUDOVERSIKT BALANSEREKNESKAP

(Eigedelar, Gjeld og Eigenkapital)

EIGEDELAR

ANLEGGSMIDLAR	1 434 001 301,32	82	1 319 018 877,41	78
Fast eigendommer og anlegg	787 866 803,55	55	720 975 413,59	55
Ustyr, maskinar og transportmidlar	19 724 041,81	1	21 567 648,37	2
Utlån	50 783 164,96	4	51 562 498,45	4
Pensionsmidlar	552 350 943,00	39	502 758 828,00	38
Aksjar og andelar	23 276 348,00	2	22 154 489,00	2
OMLØPSMIDLAR	322 476 931,19	18	369 490 894,39	22
Premieavvik	8 424 662,00	3	14 026 400,00	4
Kortsiktige fordringar	39 502 786,43	12	40 631 678,26	11
Aksjar og andelar	23 269 965,66	7	24 561 702,92	7
Sertifikatar	0,00	0	0,00	0
Obliqasjoner	79 932 833,89	25	77 949 392,99	21
Kasse, oostqiro, bankinnskot	171 346 683,21	53	212 321 720,22	57
SUM EIGEDELAR (linje 1+3)	1 756 478 232,51	100	1 688 509 771,80	100

EIGENKAPITAL

BOKFØRT EIGENKAPITAL				
SUM BOKFØRT EIGENKAPITAL	-775 261 708,25	44	-723 212 225,07	43
Dispositionsfond	-129 090 573,89	17	-164 872 050,88	23
Bundne Driftsfond	-44 010 323,18	6	-40 984 276,06	6
Ubundne investeringsfond	-1 798 365,80	0	-6 369 568,80	1
Bundne investeringsfond	-31 971,00	0	0,00	0
Rekneskapsmessige mindreforbruk	-18 758 520,91	2	-2 954 987,77	0
Rekneskapsmessige meirforbruk	0,00	0	0,00	0
Udekka	0,00	0	0,00	0
Likviditetsreserve	0,00	0	0,00	0
Kapitalkonto	-586 188 367,49	76	-508 031 341,56	70
Prinsippavvik	4 616 414,02	-1	4 616 414,02	-1
GJELD	0,00	0	0,00	0
LANGSIKTIG GJELD	-901 138 931,11	51	-873 318 592,82	52
Pensjonsforplikting	-654 084 948,00	73	-626 472 177,00	72
Ihendehavarobliqasjoner	0,00	0	0,00	0
Sertifikatlån	0,00	0	0,00	0
Andre lån	-247 053 983,11	27	-246 846 415,82	28
KORTSIKTIG GJELD	-80 077 593,15	5	-96 595 367,93	6
Kassakredit	0,00	0	0,00	0
Anna kortsiktig gjeld	-80 077 593,15	100	-96 595 367,93	100
Premieavvik	0,00	0	0,00	0
SUM GJELD OG BOKFØRT EIGENKAPITAL	-1 756 478 232,51	100	-1 693 126 185,82	100

MEMORIAKONTO

Ubrukte lämemidlar	45 542 464,17	54 547 523,17
Andre memoriakonti	0,00	0,00
Motkonto for memoriakonti	-45 542 464,17	-54 547 523,17

Sand 25.02.2016

Øvvind Valen
rådmann

Arnfinn Gundersen
kommunekasserar

Oversikt noter

Forskriftsbestemte noter:

- Note 1: Arbeidskapital
- Note 2: Pensjoner
- Note 3: Garantiansvar
- Note 4: Fordringar og gjeld til kommunale føretak, bedrifter og samarbeid
- Note 5: Aksjar og andeler i varig eie
- Note 6: Avsetning og bruk av fond
- Note 7: Kapitalkonto
- Note 8: Sal av finansielle anleggsmidlar
- Note 9: Interkommunalt samarbeid etter kommuneloven § 27

Andre noter iht. god kommunal regnskapsskikk (GKRS bestemte):

- Note 10: Spesifikasjon av vesentlige poster i regnskapet
- Note 11: Vesentlige transaksjonar
- Note 12: Anleggsmidlar
- Note 13: Investeringsoversikt
- Note 14: Marknadsbaserte finansielle omløpsmidlar
- Note 16: Langsiktig gjeld og avdrag
- Note 18: Rekneskapsmessig meirforbruk/ mindre forbruk...
- Note 20: Sjølvkostområde
- Note 21: Antall årsverk og ytingar til leiende personar og revisor

Andre aktuelle noter:

- Note 24: Utgiftsført estimert tap på krav
- Note 25: Netto driftsresultat
- Note 26: Organisering
- Note 27: Rekneskapsprinsipp mm

SAKSGANG		
Utvål	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalet	26.04.16	12/16
Kommunestyret	10.05.16	

Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie		212

SULDAL ELVERK KF – UTTALE TIL ÅRSREKNESKAPEN FOR 2015

Saksvedlegg:

1. Framlegg til uttale fra kontrollutvalet til rekneskapen 2015
2. Årsmelding 2015 m/rekneskap 2015
3. Revisjonsberetning for 2015, datert 18.04.16 - fra Rogaland Revisjon IKS
4. Årsoppgjørsnotat 2015, datert 12.04.16 - fra Rogland Revisjon IKS
5. Møtebok fra Elverkstyret 18.04.16 (blir ettersendt/lagt fram i møtet)

Saksorientering:

Kontrollutvalet skal sjå til at kommunale føretak sin årsrekneskap blir revidert på ein trygg måte, og under her til ei kvar tid halda seg orientert om revisjonsarbeidet og sjå til at dette førgår i samsvar med dei vilkår som følgjer av lov og forskrift, god kommunal revisjonsskikk og kontrollutvalet sine instruksar, eller avtalar med revisor.

Når kontrollutvalet har fått framlagt revisjonsmeldinga frå revisor, skal utvalet gje uttale om årsrekneskapen til føretaket før han blir handsama av kommunestyret.

Grunnlag for kontrollutvalet sin uttale

Grunnlaget for handsaminga i kontrollutvalet er den avgagde årsrekneskapen, revisjonsmeldinga og styret si årsmelding.

Styret si årsmelding og årsrekneskap med notar

Rekneskapen og årsmelding skal handsamast av styret i Suldal Elverk KF 18.04.16. Utskrift frå styret si handsaming blir ettersendt/lagt fram i møtet.

Rekneskapen for 2015 syner eit overskot på 9,7 millionar.

Styret gjer framlegg om at overskotet blir disponert ved at 4 millioner blir utbetalt som utbytte, resten vert tillagt eigenkapitalen.

Årsmeldinga vil gjere nærmare greie for resultatet og fordeling av dette på dei ulike avdelingane. Vidare merknader og forklaringar til rekneskapen går fram av årsmeldinga og notane til rekneskapen.

Generelt om innhaldet i ei revisormelding

Atterhald vert brukt når revisor ønsker å gjera kommunestyret merksam på forhold som påverkar revisor sin konklusjon på den totale rekneskapen. Presisering vert brukt når revisor ønsker å gjera kommunestyret merksam på forhold som ikke påverkar revisor sin konklusjon om rekneskapen totalt.

I årsoppgjersbrev kan revisor komme med merknader om forhold som er av ein slik karakter at han finner grunnlag for å kommentere det/de.

Innhaldet i revisor si melding og årsoppgjersnotat:

Revisor si revisjonsmelding (beretning) , årsoppgjersnotat følgjer vedlagt. Revisor har avgått såkalla rein melding, dvs utan etterhald eller presiseringar.

Meldinga frå revisor dannar grunnlaget for om den oppfølginga kontrollutvalet eventuelt må foreta i medhald av føreskrifta § 8.

Kontrollutvalet har høve til å komme med kommentarar til særrekneskapen. Dersom kontrollutvalet ønsker å komme med spesielle kommentarar til rekneskapen ut over framlegg til vedtak må desse innarbeidast i kontrollutvalet sitt vedtak.

SEKRETARIATET SITT FRAMLEGG TIL VEDTAK:

Kontrollutvalet i Suldal vedtek uttale til særrekneskapen til Suldal KF 2015 slik den ligg føre / med desse endringane / tillegga.....

Aksdal, 19.04.16

Odd Gunnar Høie
Rådgjevar/utvalssekreter

Til kommunestyret i Suldal

Kontrollutvalet sin uttale om Suldal Elverk sin årsrekneskap for 2015

Innleiing

Kontrollutvalet har i møte 26.04.16, sak 12/16 handsama Suldal Elverk sin særrekneskap for 2015.

Grunnlaget for uttalen

Grunnlaget for handsaminga har vore den avlagde særrekneskapen, revisjonsmeldinga, årsoppgjørsnotat og styret si årsmelding.

Kontrollutvalet sin uttale

Kontrollutvalet har merka seg at Suldal Elverk KF sin rekneskap for 2015 viser eit årsresultat på 9,7 mill. kr.

Under tilvising til utvalet si eigen gjennomgang av dokumenta og revisjonsmeldinga, meiner kontrollutvalet at årsrekneskapen totalt sett gjer eit forsvarleg utsyn for resultatet av føretaket sin verksemd for 2015 og for føretaket si økonomiske stode pr. 31.12.15.

Kontrollutvalet i Suldal har ingen merknader til Suldal Elverk sin særrekneskap ut over det som går fram av revisor sitt årsoppgjørsnotat og revisjonsmeldinga.

Sand, 26.04.16

Vanja Ignjatic
Leiar av kontrollutvalet

ØKONOMI

Resultatet for 2015 viser eit overskot før skatt på 8 millionar mot budsjettet 8,3 mill. Betalbar skatt på 0,25 mill. og endring i utsatt skatt på -1,9 mill. Gir totalt ein negativ skattekostnad på ordinært resultat på 1,7 mill. Årsresultat etter skatt vert dermed 9,7 mill.

ØKONOMISKE HOVUDMÅL

- Gi eigaren ei avkastning som ligg 2-3% over risikofri rente
- Rett nettleige i høve til inntektsramme
- Gjennomføre planlagde investeringsprosjekt innanfor tildelt ramme
- Sikre tilfredstillande finansiering av investeringane
- KILE kostnad under 1,5 mill.

Alle avdelingane bidreg positivt til årets resultat. nettverksemda går rett nok vesentleg dårlegare enn budsjettet. Dette skuldast delvis at vi har avdekka til dels store avvik på lager, og vi har måttå kostnadsføre 1,5 millionar på grunn av dette. Vi har grunn til å tru at avviket først og fremst har oppstått tidlegare år, men vi må ta kostnaden dette året då det er først nå det vart avdekka. Store KILE kostnadar etter Nina stormen og auken i driftskostnadar har også innverknad på resultatet til nettverksemda. Sjølv om vi har hatt rekordstor kraftproduksjon, har dei låge prisane gjort at vi ikkje nådde budsjettmålet vårt. Det er positivt at underskotet til breiband er snudd til eit positivt resultat på 2,2 millionar. Det er verdt å merke seg at dette resultat er påverka av store investeringskostnadar og derav låge driftskostnadar, og det er urealistisk at eit slik resultat for breibandavdelinga kan oppretthaldast når investeringane går ned dei komande åra. Det har også vore stor aktivitet i tilknyting til midlertidig omlegging av linjer, veglys og utleige av personell, og anna verksemde kjem difor ut med eit resultat på 1,6 millionar.

Samhandlinga mellom dei ulike avdelingar gjer at me klarer å henta ut synergiar som gjer oss meir kostnadseffektive. Dei varsle endringar vedkomande splitting av selskapa kan medføre at vi ikkje får like stor synergieffekt mellom avdelingane i framtida. Tapet under fellesenester kjem frå nedskriving av verdiane i aksjeposten i Økstra Kraft AS. Nedskrivinga av aksjeposten tilsvarer den nedskrivinga av verdiane som vart gjort i Økstra Kraft AS.

Tabellen under viser driftsresultat for kvart enkelt forretningsområde før skatt:

Område	Resultat 2015	Budsjett 2015	Resultat 2014
Kraftomsetning	1 795	1 407	3 181
Produksjon	1 744	2 302	685
Nettdrift	2 046	4 819	7 191
Breiband	2 241	-409	-341
Anna verksemde	1 554	394	752
Ordinert driftsresultat	9 381	8 385	11 205
Fellesenester/ Finanspostar	-1 400	0	

Driftsresultat før skatt	7 981	8 283	11 205
---------------------------------	--------------	--------------	---------------

Økonomiske nøkkeltala frå 2008 til 2015:

Alle tal i heile tusen

	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Nettramme frå NVE	35 135	35 654	39 550	31 079	32 959	34 378	29 551	26 654
Driftsinntekter	88 694	82 577	106 096	83 584	98 661	103 132	77 712	63 153
Driftsresultat ¹⁾	9 381	11 469	11 466	2 623	5 745	4 677	20 103	19 756
Resultat før skatt ¹⁾	7 981	11 723	11 985	2 629	5 947	4 586	20 224	22 050
Skatt	-1 696	519	-	210	-	-	-	-
Årsresultat etter skatt ¹⁾	9 677	11 204	11 985	2 419	5 947	4 586	20 224	22 050
Utbytte til eigar	4 000	4 000	4 000	1 800	-	-	13 000	15 100
Nettleige (hushaldning)	35,0	35,0	32,5	29,5	26,8	26,8	21,5	20,5
Snitt spotpris	17,7	22,8	29,0	21,8	36,0	40,7	29,5	32,4
Målt forbruk (GWh)	99,2	93,5	98,8	98,1	98,2	95,1	85,5	82,9
Kraftsal eigne kundar (GWh)	88,3	83,7	84,0	67,7	87,3	88,6	80,5	78,1
Kraftproduksjon Sand (GWh)	18,0	12,6	12,9	14,7	15,3	7,0	12,3	15,2
Investeringar	24 576	16 492	20 909	12 932	19 253	13 792	22 073	23 709
KILE kostnad	2 290	2 334	1 400	1 949	1 013	1 534	1 413	631
Meir (+) Mindre (-) inntekt	6 525	2 019	-2 200	2 500	-126	-869	-5 600,0	-4 000
Akkumulert meirinntekt	146	-6 280	-8 299	-5 790	-7 894	-7 312	-3 704,0	-787
Pensjonskostnad	2 099	3 414	2 586	3 110	2 206	1 900	1 700	1 800
Pensjonsforpliktning	9 686	10 527	10 413	10 243	8 699	4 310	4 686	4 575
Personalkostnad ²⁾	14 506	17 662	18 500	22 500	23 100	17 442	17 738	15 200
Eigenkapital	176 701	171 530	166 024	158 364	156 316	142 633	141 946	141 721
Eigenkapitalandel % ³⁾	81	82	80	82	82	66	78	81
Eigenkapitalrentabilitet % ⁴⁾	4,62	6,95	7,39	1,67	3,98	3,22	14,26	15,87
Risikofri rente ⁵⁾	0,76	1,52	1,63	1,44	2,24	2,46	2,71	4,53
Langsiktig gjeld	10 901	12 204	11 882	11 293	9 433	34 610	2 813	2 840
Gjeldsgrad ⁶⁾	0,06	0,07	0,07	0,07	0,06	0,24	0,02	0,02

1) Gevinst på sal av konsesjonskraft vart overført til Suldal kommune frå 2010

2) Løn til eigne investeringar er trekt frå

3) Eigenkapital x 100 / Totalkapitalen ved årsslutt

4) Resultat før ekstraordinære poster og skatt x 100 / Gjennomsnittleg eigenkapital (Driftsresultat + finnansinntekt) x 100

/Gjennomsnittleg eigenkapital

5) Statsobligasjon 3 år

6) Langsiktig gjeld / Eigenkapital

RESULTATREKNESKAP

SULDAL ELVERK KF

DRIFTSINNTEKTER OG DRIFTSKOSTNADAR	Note	2015	2014
Salgsinntekt		87 266 033	72 134 927
Anna driftsinntekt		1 427 804	10 442 389
Sum driftsinntekter		88 693 837	82 577 316
Varekostnad		42 465 525	34 438 080
Lønnskostnad	15	14 506 005	17 662 185
Avskriving av driftsmiddel og immaterielle eigendeler	6	9 085 863	8 771 334
Nedskriving av driftsmiddel og immaterielle eigendeler		397 869	0
Anna driftskostnad	16	12 857 595	10 237 059
Sum driftskostnadar		79 312 857	71 108 658
Driftsresultat		9 380 980	11 468 658
FINANSINNTEKTER OG FINANSKOSTNADAR			
Renteinntekt frå foretak i samme konsern		0	99 000
Anna renteinntekt		79 108	128 254
Anna finansinntekt		249 126	-6 697
Nedskriving av finansielle eigendeler	20	-1 500 000	0
Renter meirinntekt		0	-127
Anna rentekostnad		-203 030	-142 901
Anna finanskostnad		-24 752	176 094
Resultat av finanspostar		-1 399 547	253 877
Ordinært resultat før skattekostnad		7 981 433	11 722 535
Skattekostnad på ordinært resultat	14	-1 695 954	518 960
Ordinært resultat		9 677 387	11 203 575
EKSTRAORDINÆRE INNTEKTER OG KOSTNADAR			
Årsresultat		9 677 387	11 203 575
OVERFØRINGAR			
Avsett til utbytte		4 000 000	4 000 000
Avsett til annan eigenkapital		5 677 387	7 203 575
Sum overføringer		9 677 387	11 203 575

BALANSE

SULDAL ELVERK KF

EIGENDELER	Note	2015	2014
ANLEGGSMIDDEL			
IMMATERIELLE EIGENDELER			
Utsatt skattefordel	14	1 491 197	0
Sum immaterielle eigendeler		1 491 197	0
VARIGE DRIFTSMIDDEL			
Tomter, bygningar o.a. fast eideom		165 486 547	118 200 703
Maskinar og anlegg		1 566 103	1 760 517
Driftsløsøre, inventar o.a. utstyr		4 236 207	39 748 884
Sum varige driftsmiddele	6	171 288 857	159 710 104
FINANSIELLE ANLEGGSMIDDEL			
Investeringar i aksjer og andeler	20	7 413 058	8 913 058
Kapitalinnskot KLP		1 194 793	1 087 924
Sum finansielle anleggsmeddel		8 607 851	10 000 982
Sum anleggsmeddel		181 387 905	169 711 086
OMLØPSMIDLAR			
Lager av varer og anna behaldning	4	4 359 818	4 980 536
FORDRINGAR			
Kundefordringar	17	25 242 572	22 514 928
Andre kortsigte fordringar	17	954 521	6 523 079
Fordring mindreinntekt		158 750	99 000
Sum fordringar		26 355 844	29 137 007
INVESTERINGAR			
Plasseringar		4 353 463	4 876 168
Sum investeringar	18	4 353 463	4 876 168
Bankinnskot, kontantar o.l.	8	2 191 098	962 716
Sum omlaupsmidlar		37 260 222	39 956 427
Sum eigendeler		218 648 127	209 667 513

BALANSE

SULDAL ELVERK KF

EIGENKAPITAL OG GJELD INNSKOTEN EIGENKAPITAL	Note	2015	2014
OPPTENT EIGENKAPITAL			
Anna eigenkapital	9	176 700 965	171 529 787
Sum opptent eigenkapital		176 700 965	171 529 787
Sum eigenkapital		176 700 965	171 529 787
GJELD			
AVSETNING FOR FORPLIKTINGAR			
Pensjonsforpliktingar	11	9 685 828	10 527 267
Utsett skatt	14	0	451 051
Andre avsetninger for forpliktingar	12	1 215 381	1 226 018
Sum avsetning for forpliktingar		10 901 209	12 204 336
ANNA LANGSIKTIG GJELD			
KORTSIKTIG GJELD			
Gjeld til kredittinstitusjonar		3 480 168	967 728
Leverandørgjeld	13	8 798 761	8 341 618
Betalbar skatt	14	246 294	-506 209
Skuldig offentlege avgifter		10 337 527	9 955 074
Utbute	10	4 000 000	5 800 000
Anna kortsiktig gjeld		4 183 203	1 375 179
Sum kortsiktig gjeld		31 045 954	25 933 390
Sum gjeld		41 947 163	38 137 726
Sum eigenkapital og gjeld			

Sand, 18/4 2016

Styret i Suldal Elverk KF

Hans A. Eide
StyrelseiarNina Østebø
NestleiarHarald H. Løland
StyremedlemBerit Vestersjø
Styremedlem
Aasne Hagen
Styremedlem vald av tilsette
Oddgeir Tengesdal
Styremedlem vald av tilsette
Tor Bjørn Smedsrød
Elverksjef

Til Suldal kommunestyre

REVISORS BERETNING FOR SULDAL ELVERK KF FOR 2015**Uttalelse om årsregnskapet**

Vi har revidert særregnskapet for Suldal Elverk KF, som består av balanse per 31. desember 2015, resultatregnskap som viser et årsoverskudd på kr 9 677 387 og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper, kontantstrøm og andre noteopplysninger.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide særregnskapet og for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med regnskapsloven god regnskapsskikk, og for slik intern kontroll som styret og daglig leder finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et særregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette særregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisionsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningsene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at særregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for foretakets utarbeidelse av et særregnskap som gir en dekkende fremstilling. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av foretakets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av særregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Suldal Elverk KF per 31. desember 2015, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoens i samsvar med lov, forskrift og god regnskapsskikk.

Uttalelser om øvrige forhold*Konklusjon om særbudsjett*

Basert på vår revisjon av særregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for særregnskapet er i samsvar med budsjettvedtak, og at beløpene i særregnskapet stemmer med regulert budsjett.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av særregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om særregnskapet er konsistente med særregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av særregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller begrenset revisjon av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av foretakets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god regnskapsskikk

Stavanger, 18.04.2016

Rogaland Revisjon IKS

Cicel T. Arrestad

Cicel T. Arrestad
Revisjonsdirektør/
statsautorisert revisor

Til Styret i Suldal Elverk KF

ÅRSOPPGJØRSNOTAT 2015

Innledning

Kommunelovens regler om tilsyn, kontroll og revisjon framgår av kommuneloven kapittel 12. Revisors oppgaver følger av loven § 78 og egen forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner mv. og kan oppsummeres slik:

- ✓ Vurdere om årsregnskapet er avlagt i samsvar med lov, forskrift og god regnskapsskikk
- ✓ Se etter at årsregnskap stemmer med budsjett eller andre gyldige vedtak
- ✓ Vurdere om opplysningene i årsberetningen er konsistente med årsregnskapet
- ✓ Vurdere om foretaket har oppfylt sine plikter mht. tilfredsstillende registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger
- ✓ Se etter at foretaket har ordnet den økonomiske internkontrollen på en betryggende måte
- ✓ Bidra til å forebygge og avdekke misligheter og feil.

Resultatene av regnskapsrevisjonen er rapportert i vår revisjonsberetning datert 18.4.2016. Dette årsoppgjørsnotatet gir en oppsummering av årets revisjon og knytter en del kommentarer til det framlagte årsregnskapet og årsmeldingen.

Foretaket har ikke vært gjenstand for forvaltningsrevisjon i 2015.

Regnskapsavleggelsen og den økonomiske situasjonen

Regnskapet og årsberetningen er avlagt i samsvar med lov, forskrift og god regnskapsskikk. Foretakets regnskap er en del av Suldal kommunenes framlagte årsregnskap. Suldal Elverk skal avlegge sitt regnskap i samsvar med forskrift av 24.8.2006 om særbudsjett, særregnskap og årsberetning for kommunale foretak. Selv om foretaket følger regnskapslovens krav, er det visse forhold som skal ivaretas etter de kommunale forskriftene. Blant annet har daglig leder etter forskriften § 4 rapporteringsplikt gjennom året til styret mht. økonomisk utvikling i forhold til budsjett. Fireårig handlings- og økonomiplan skal utarbeides og innlemmes i kommunens plan. Nødvendige budsjettjusteringer skal gjennomføres og rapporteres tertialvis til kommunestyret.

Årsregnskapet er fremlagt med et årsresultat på 9,7 mill. kr mot 11,2 mill. kr etter skatt i 2014. Det er også i 2015 foreslått et utbytte i tråd med eieres forventinger på 4 mill. kr, mens det øvrige overskudd er foreslått avsatt til fri egenkapital. Egenkapitalen er justert med 506 000 vedr 2014 skattekostnad. Egenkapitalandelen er på 81 % mot 82 % i 2014, noe som fortsatt er svært solid.

Regnskapsrevisjon

Regnskapsrevisjonen er gjennomført i samsvar med kommuneloven med tilhørende forskrift og god kommunal revisjonsskikk, herunder internasjonale revisjonsstandarder – *International Standards on Auditing*.

Vurdering av intern kontroll og rutiner

Det overordnede ansvaret for kontroll og tilsyn i kommunen tilligger kommunestyret iht. kommuneloven § 76. Dette ansvaret er delegert til foretaket styre, jf. loven § 67. Daglig leder har det operative ansvaret, og skal sørge for at bokføringen skjer i samsvar med lov og forskrift, og at formuesforvaltningen er betryggende (kml. § 71 nr.2).

Året 2015 har vært et spesielt år med nytt regnskapssystem og ny leverandør for oppsett av regnskapet. Trolig ville alle parter ha spart en del tid hvis det var laget en fullstendig konverteringstabell fra gammel til ny kontoplan. Manglende oversikt fra gammel til ny kontoplan har gjort detaljkontroller og analyser tidkrevende.

I løpet av året er alle hovedrutinene som salg, kjøp og lønn, gjennomgått. Foretaket har stort fokus på forbedringer av rutiner og har i 2015 laget nye rutinebeskrivelser på kjøp og salg. Vi vil likevel peke på at foretaket har liten bemanning selv om denne er styrket med ny økonomisjef i 2016, og er således sårbar. I all hovedsak fremstår selskapets arbeidsdeling og internkontroll som hensiktsmessig. Det er god ledерoppfølging av økonomi og resultater i foretaket, salg av altibox, innkjøps- og lønnsområdet fungerer i hovedsak tilfredsstillende. Det ble i interimrevisjonen avdekket en svakhet i timeregistreringssystemet da det ikke var sporbart hvem som godkjente timer og tilgangsbegrensning til godkjenning var ikke tatt i bruk. Foretaket har tatt dette opp med leverandør. Vi ba også om at rutine for godkjenning av reiseregninger/kjørebøker og overtidsbetaling ble innskjerpet.

Nye rutiner for varetelling er etablert og kontrolltelling ble foretatt den 16.11.2015. Det var god orden i den delen av lageret som var tatt hånd om til da. Det er fortsatt avvik i delen av lageret som ikke var ryddet opp i på telletidspunktet.

Det er ikke avdekket vesentlige feil ved våre stikkprøver av kostnader i 2015. I hovedsak synes det å være god forståelse og praktisering av lov om offentlige anskaffelser. Ingen avvik ble avdekket i våre stikkprøvekontroller.

Det er positivt at det i 2015 er etablert egne kontrollrutiner med oppfølging mer-/mindreinntekt istedenfor direkte uttak fra e-rapp til NVE. Det er dermed gjennomført egne beregninger basert på opplysninger fra NVE om kilen mv.

Elverket jobber fortsatt med anleggsmodulen som ikke er integrert med økonomisystemet. Fra 2016 vil elverket få et nytt anleggsregister slik at det sikres at regnskapet stemmer med fysiske gjenstander i virksomheten.

Kommentarer til årsregnskapet

Vi viser til bokføringsloven setter krav til at alle balanseposter skal dokumenteres pr. 31.12., med mindre de er ubetydelige. I år er rutinene vesentlig forbedret med mottak av i hovedsak fullstendige avstemninger og vurderinger. Vi minner om at det har vært et betydelig arbeid med omlegging og dokumentasjon for nye medarbeidere, noe som har vært tidkrevende å gjennomføre, og som derfor har vært levert noe puljevis. Siden det er blitt svært knappe frister mot regnskapsbehandling, har vi også i år jobbet parallelt med elverket.

Inntekter, utgifter og lønn synes i hovedsak fullstendige og korrekt periodisert. Lønn og lønnsrelaterte poster er avstemt mot offentlige oppgave, og øvrige utgifter er kontrollert med hensyn til realitet og korrekt bokføring. Når det gjelder lagerbeholdningen er varetelling gjennomført fra januar 2015 til mars 2016, og deler av lager er enda ikke talt for 2015. Vi er gjort oppmerksom på at elverket har satt i gang rutiner for å foreta en ny telling og heretter sikre at rett lagerverdi balanseføres. Balanseført verdi er på 4,4 mill. kr mot 5 mill. kr i 2014. Lageret består

---

av bredbånd med 1,9 mill. kr og 2,5 mill. kr i reservemateriell til linjer. Siden tellingen er trukket ut i tid, er regnskapsført lager nedjustert. Vi har undersøkt kjøp og uttak av lager i året som viser stor sirkulasjon. I tillegg har vi fysisk verifisert deler av beholdningen i november. Av disse grunner mener vi at verdi pr. 31.12.15 kan bekreftes selv om det blir noen justeringer med resultatmessig effekt på 2016.

Utestående fordringer inkluderer et undersystem, KIS/Elwin med egen reskontro på 9,2 mill. kr. På kontrolltidspunktet er disse ikke blitt spesifisert som forutsatt. Vi anbefaler at denne legges ut på en egen balansekonton i 2016 slik at aldersfordelingen blir reell. Avsatt for påregnelig tap er kr 100 000. Tapsført i året er kr 15 000.

Aksjene i Økstra AS er i 2015 verdivurdert av kraftmegler og deretter nedskrevet med kr 1,5 mill. kr til kr 1 865 256 pr. 31.12.15. Selskapet har en positiv egenkapital pr. 31.12.15 på kr 1 061 891 og merverdier tilsvarende denne bokførte verdi.

For øvrig er det vår vurdering at det reviderte regnskapet ikke inneholder vesentlige feil, og at det ikke er uakseptabel risiko knyttet til noen av regnskapspostene.

Misligheter

Revisor plikter i henhold til revisjonsforskriften § 4 å rapportere misligheter til kontrollutvalget med kopi til administrasjonssjefen. Vi har i år ikke avdekket eller fått melding om at misligheter skal ha funnet sted.

Betingede forpliktelser og hendelser etter balansedagen

Daglig leder og økonomisjef har gjennom sine underskrifter på fullstendighetserklæring datert 11.4.2016, bekreftet at vi har fått tilgang til alle opplysninger som er relevante for årsregnskapet. Vi er ikke kjent med at det foreligger betingede forpliktelser eller hendelser etter balansedagen som får betydning for det avgangte årsregnskapet.

Konklusjon – revisjonsberetningen

Vi har gjennom vår kontroll oppnådd betryggende sikkerhet for at driftsregnskap og balanse pr. 31.12.2015 ikke inneholder vesentlige feil.

Kontrollutvalget har i henhold til kontrollutvalgsforskriften § 8 ansvaret for å påse at de merknader revisor har gjort, blir fulgt opp. Dette gjelder likevel ikke merknader vedrørende løpende forbedring og effektivisering av normal drift. For 2015 er det ingen forhold til oppfølging.

Med hilsen
Rogaland Revisjon IKS

Cicel T. Arrestad
Revisjondirektør/statsautorisert revisor

Siv Øiesvold
Revisor

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnr.
Kontrollutvalet	26.04.16	13/16
Kommunestyret		

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	216	

PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON 2016 - 2020

- Vedlegg:**
1. Framlegg til Plan for forvaltningsrevisjon 2016-2019
  2. Referat fra møte med gruppeleiarane i Suldal kommunestyret 25.02.16
  3. Notat frå rådmannen av 25.02.16 til Rogaland Revisjon IKS

Bakgrunn:

Etter forskrift om kontrollutval § 10 har kontrollutvalet ansvaret for å utarbeide og oppdatere plan for forvaltningsrevisjon. Planen skal vere basert på ein overordna analyse av kommunen si verksemd ut ifrå ein risiko- og vesentlegheitsvurdering, med sikte på å identifisera behovet for forvaltningsrevisjon i kommunen.

Planen vert vedteken av kommunestyret sjølv, som kan delegera til kontrollutvalet å gjera endringar i planperioden.

Saksorientering:

Utalet engasjerte Rogaland Revisjon IKS i fjar haust til å utarbeida analyse og framlegg til planar. Utalet gjorde følgjande vedtak i møtet 23.09.15, sak 18/15:

Suldal kontrollutval ber Rogaland Revisjon IKS om å laga ein overordna analyse av Suldal kommune som skal ligga til grunn ved utarbeiding av nye planar for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll etter valet hausten 2015. Analysen skal leverast til kontrollutvalet sitt første møte i 2016.

Suldal kontrollutval fekk i møtet 28.01.16, sak 04/16 presentert den overordna analysen 2016-2019 av forvaltningsrevisor Bernt Mæland frå Rogaland Revisjon IKS. Utalet gjorde følgjande vedtak i saka:

Suldal kontrollutval tek Rogaland Revisjon sin analyse og innspel frå rådmann til orientering.

Utalet inviterer politiske gruppeleiarar, ordførar og rådmann til å komme med innspel til plan i neste møte 25.02.16.

Utalet kommer tilbake til saka når prosjekt skal prioriterast.

I kontrollutvalet sitt møte den 25.02.16 deltok, i tillegg til utvalsmedlemmene, fleire gruppeleiarar og rådmannen. Referat frå dette møtet er vedlagt saka, sjå vedlegg 2.

Suldal kontrollutval gjorde følgjande vedtak i møtet 25.02.16, sak 07/16:

Suldal kontrollutval tek innspel frå gruppeleiarar og rådmann til ny plan for forvaltningsrevisjon til orientering. Utvalet kommer tilbake til saka når prosjekt skal prioritert. Rogaland Revisjon IKS utarbeider framlegg til plan til neste møte 26.04.16.

I dette møtet vil Rogaland Revisjon IKS orientera om framlegg til ny Plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2016-2019. Utvalet vil drøfta framlegget og har moglegheit for å endra på prioriteringane gjort av revisor.

Framlegg til plan er vedlagt saksdokumenta som vedlegg 1.

Planen delt inn i tre delar. Den seier noko om bakgrunn for planen, prosessen og aktuelle område for forvaltningsrevisjon. Under del 2 er sju faktorar frå analysen tatt inn og dei ulike innspela frå administrasjon og dei folkevalde tatt inn pkt. 2.3 og 2.4. I pkt. 2.6 er det gjort greie for dei prosjekta som blei gjennomført i førre periode.

Revisor har i del 3 gjort framlegg om at følgjande område blir prioritert for ein mogleg forvaltningsrevisjon i perioden 2016-2020:

- **Innsparing, effektivisering og forenkling**
- **Skule - tilpassa opplæring og spesialundervisning**
- **Pleie og omsorg**
- **Barnevern**
- **Legevakt**
- **Busetting og integrering av flyktningar**
- **Sosiale tenester/ NAV**
- **Innkjøp**
- **IKT**
- **Kompetanse, bemanning, rekruttering**

Følgjande område har revisor gitt andreprioritet:

- **Internkontroll**
- **Beredskap**
- **Kommunal møtestruktur**
- **Eigedomforvaltning/ vedlikehald av bygningane til kommunen**
- **Skolemiljø**
- **Oppfølging av politiske vedtak**
- **Etikk og varsling**
- **Klima/ miljøplan**
- **Selskapskontroll RyMi**
- **Selskapskontroll Rygjatun Eigedom AS**
- **Anna**

Det er ikkje realistisk at planen inneheld meir enn 5-10 prosjekt, da årlege budsjettmidlar tilseier at det vert gjennomført eit til to prosjekt kvart år. Minstekravet i forskrift er ein forvaltningsrevisjon kvart år.

Når kontrollutvalet ser seg ferdig med prioriteringane til planen vil den være klar for oversending til kommunestyret for slutthandsaming. Siste frist for å utarbeide plan er i følgje lova seinast innan utgangen av året etter kommunestyret er konstituert, men det vert tolka slik at denne fristen ikkje krev at kommunestyret skal ha vedtatt planen før nyttår. Slik det ligg an i prosessen no, vil planen bli lagt fram for kommunestyret i vår.

Når eit prosjekt skal setjast i gong, må det planleggjast meir i detalj før ein startar opp. Kontrollutvalet må då, saman med revisor, foreta ei undersøking om dei aktuelle tema i prosjektet, og vurdere kva som er mest relevant og vesentleg å undersøke. Omfanget av prosjektet vil også vera avhengig av kor mange tema som vil vera viktige for kontrollutvalet å få svar på i ein rapport. Endeleg utforming av problemstillingar og timeomfang vil bli gjort i samband med den einskilde bestilling av prosjekt.

Kommunestyret bør delegera til kontrollutvalet å prioritere dei mest aktuelle prosjekta innafor vedteken plan, samt at dei vurderer å ta inn nye prosjekt i planen dersom det oppstår behov for det. Slik mynde var da også gjeven i førre periode.

Sekretariatet gjer framlegg at planperioden vert sett til 2016-2020, då ny plan ikkje vil vere vedteken før ut i 2020.

SEKRETARIATET SITT FRAMLEGG TIL VEDTAK OG INNSTILLING TIL KOMMUNESTYRET:

Suldal kommunestyre vedtar Plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2016 – 2020 slik den ligg føre/med desse endringane/tillegg og med evt. følgjande prioriteringar:

1. .....
2. .....
3. osv.

Kommunestyret gir kontrollutvalet mynde til å endra planen i planperioden ved behov.

Aksdal, 19.04.16

Odd Gunnar Høie
Rådgjevar/utvalssekreterær

VEDLEGG SAK 13/16 -1

Haugaland
Kontrollutvalgssekretariat IKS
Mottatt dato: 19.04.16
Journalført: 16/148/Ogl
Arkivkode: 216

Rogaland Revisjon IKS

UTKAST

PLAN FOR FORVALTNINGS- REVISJON 2016-2019

VEDTEKE AV KOMMUNESTYRET XX.XX.XX

SULDAL KOMMUNE
APRIL 2016

INNHOLD

Innhald.....	3
1 Bakgrunn.....	4
2 Prosessen.....	5
2.1 Vurderingar av risiko- og vesentlegheit	5
2.2 Overordna analyse.....	5
2.3 Innspel frå administrasjonen	7
2.4 Innspel frå folkevalde	8
2.5 Kontrollutvalet og kommunestyret si handsaming	11
2.6 Gjennomførde prosjekter i førre periode	12
3 Aktuelle område for forvaltningsrevisjon.....	13
Første prioritet	13
Andre prioritet.....	15

1 BAKGRUNN

Ifølgje kommuneloven § 77 skal kontrollutvalet sjå til at det vert ført kontroll med at den økonomiske forvaltinga til kommunen føregår i samsvar med gjeldande avgjelder og vedtak. Det skal gjennomførast systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåing og verknader ut frå kommunestyret sine vedtaket og føresetnader (forvaltingsrevisjon).

Forskrift om kontrollutval § 10 heimlar Plan for gjennomføring av forvaltingsrevisjon:
Kontrollutvalet skal minst éin gong i valperioden og seinast innan utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeida ein plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Planen vert vedteke av kommunestyret eller fylkestinget sjølv som kan delegera til kontrollutvalet å gjera endringar i planperioden. Planen skal baserast på ein overordna analyse av kommunen eller fylkeskommunen sin verksemd ut frå vurderinger av risiko og vesentlegheit, med sikte på å identifisera behovet for forvaltingsrevisjon på dei ulike sektorane og verksemder.

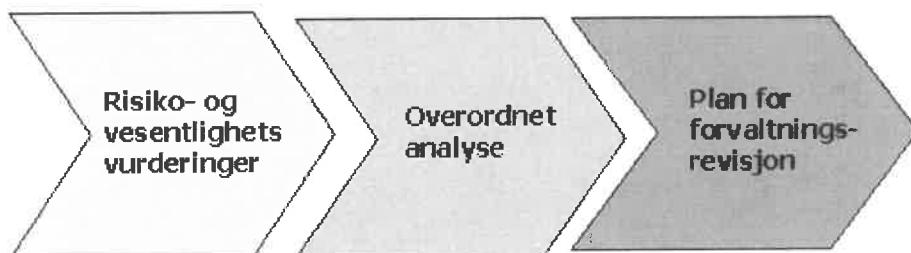
Innhaldet til forvaltingsrevisjonen er ytterlegare utdjupa i forskrift om revisjon § 7, første ledd:

Forvaltingsrevisjon inneber å gjennomföra systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåing og verknader ut frå kommunestyret eller fylkestinget sitt vedtak og føresetnader. Som omfattar:

- a) *forvaltinga brukar ressursar til å løysa oppgåver som samsvarer med kommunestyret sitt vedtak og føresetnader,*
- b) *forvaltinga si ressursbruk og verkemiddel er effektive i tilhøve til måla som er sett på om-rådet,*
- c) *regelverket vert etterlevd,*
- d) *forvaltinga sitt styringsverktøy og verkemiddel er føremålstenlege,*
- e) *avgjerdsgrunnlaget frå administrasjonen til dei politiske organa samsvarer med offentlege utgreiingskrav*
- f) *resultata i tenesteproduksjonen er i tråd med kommunestyret eller fylkestinget sine*
- g) *føresetnader og/eller om resultata for verksemda er nådd.*

2 PROSESEN

2.1 VURDERINGAR AV RISIKO- OG VESENTLEGGHEIT

Bakgrunnen for forskrifta sine krav om at planen skal byggja på ein overordna analyse ut frå vurderingar av risiko- og vesentlegheit, er å gje informasjon om eventuelle område der det er avdekt risiko for vesentlege avvik i tilhøve til dei vedtak, føresetnader og mål som er sett for kommunen. Målsettingar og risikovurderingar hengar derfor nøye saman. Risikovurderinga består i å identifisera relevante truslar for oppnåing av kommunen sine målsettingar. Risiko tyder at det finst eit høve for at målsettingar ikkje vert oppfylt. Det skal òg takast omsyn til kommunen si internkontroll, som skal avdekka og motverka risiko.

Risiko kan skuldast både interne og eksterne tilhøve. Eksterne tilhøve kan til dømes vera nye rettar, nye lovar, endring i økonomien til kommunen etc. Interne faktorar kan vera samanbrot i IT-system, endringar i leiinga som påverkar måten enkelte kontrollrutinar utførast på, rekrutteringsproblem, omorganiseringar etc.

2.2 OVERORDNA ANALYSE

På oppdrag frå kontrollutvalet har Rogaland Revisjon utarbeidd ein overordna analyse av Suldal kommune. Føremålet med den overordna analysen er å skaffa relevant informasjon om verksemda til kommunen, slik at det er mogleg for kontrollutvalet å identifisera behovet for forvaltningsrevisjon på dei ulike sektorane og verksemder. Dette for at ein skal kunna prioritere dei viktigaste og meste aktuelle prosjekta.

Overordna analyse har som mål å avdekka avvik eller veikskapar i forvaltinga sett i tilhøve til lovar, forskrifter og kommunestyret sine vedtak og føresetnader. Eit viktig element i analysen er å avdekka der det kan vera risiko for vesentlege avvik i tilhøve til dei vedtak, føresetnader og mål som er sett for verksemda. Analysen skal identifisera hendingar som trugar kommunen sin måloppnåing, ved å avdekka kor vona er størst for avvik, og der konsekvensane er størst dersom avvik skjer.

Den overordna analysen peikar m.a. på desse faktorane som utgangspunkt for kommande forvaltingsrevisjonar:

- **Eit gunstig økonomisk utgangspunkt, men kostbare tenester.**

Suldal er ein kraftkommune og har svært god økonomi. Driftsresultatet har vore godt dei siste åra. Kommunen har derimot eit høgt kostnadsnivå på tenestene sine. Økonomistyringa i kommunen er for tida god, men samstundes er det ei rekkje usikre tilhøve. Endringar i aktivitetsnivå, rentenivå, skatteinntekter og rammeinntekter vil kunne slå negativt ut. I tillegg representerer pensjonsforpliktingane til kommunen ein risikofaktor.

- **Redusert folketal og auke i arbeidsløysa**

Befolkningsframkrivingar tyder på at folketalet i Suldal vil reduserast noko i dei fleste alderskategoriar. Det vil mellom anna bli ein kraftig reduksjon i talet på barn i barnehagealder, ein reduksjon i barn i skulealder, medan talet på innbyggjarar mellom 67-79 vil auke kraftig. Talet på innbyggjarar over åtti vil også reduserast. Dette inneber eit redusert behov for barnehage- og pleie- og omsorgstenester, og elevgrunnlaget på skulane blir også mindre. På grunn av utfordringar i oljesektoren har arbeidsløysa i fylket økt kraftig den siste tida. Korleis dette kjem til å slå ut for Suldal er noko usikkert, men ein kan rekna med dei same tendensane her, om ikkje så sterkt som i dei mest «soljenære» kommunane. Dette inneber ei reduksjon i skatteinngangen, og redusert arbeidsinnvandring. Dette vil kunne bremsa folkeveksten ytterligare og gi eit auke i behovet for sosiale tenester. Stigande arbeidsløyse i Rogaland kan by på større høve for å rekruttera kvalifiserte medarbeidarar på områder der ein tidligare har hatt problem med å rekruttera kvalifisert arbeidskraft.

- **Auke i mengd flyktningar og asylsøkarar**

I likskap med dei fleste andre kommunane i landet vil Suldal i åra framover busetja fleire flyktningar og asylsøkarar. Ei auke i mengd asylsøkjrar og flyktningar vil kunne medføra ei auke i behov for tenester forbundet med mottak og integrering, samt ei auke i behov for andre kommunale tenester.

- **Oppvekst - styrket tilbod og spesialundervisning**

Ein relativt høg del barn mottar styrka tilbod i barnehagen og spesialundervisning i skulen. Kvar femte undervisningstime går med til spesialundervisning i skulen. Det er òg utfordringar knytt til auke i minoritetsspråklege barn og elevar, det same gjeld barn og elevar med tunge diagnosar.

- **Lang saksbehandlingstid i barnevernet**

Lang saksbehandlingstid i ein rekkje undersøkingar kan i verste fall bidra til at barn ikkje får naudsynt hjelp til rett tid. Barnevernet har dobla utgiftene dei to siste åra, til trass for at delen barn med tiltak har vore nokolunde konstant.

- **Sterk auke i sosialutgifter og mange unge mottakarar av sosialhjelp**

- **Klima og miljø**

Klimautsleppa er ein god del høgare i Suldal i tilhøve til landsnittet. Gjennomgangen tydar på at Suldal har eit forbettingspotensial med omsyn til energiøkonomisering. I motsetnad til mange andre kommunar går energiutgiftene opp i føremålsbygg som institusjonar og barnehagar.

2.3 INNSPEL FRÅ ADMINISTRASJONEN

Rådmannen har kome med dette innspelet til planen:

Me viser til rapport oversendt «Overordna analyse Suldal kommune 2016-2019», og mail av 23.02.2016 kor rådmannen blir bedt om å koma med innspel til forvaltningsrevisjonsplanen for komande periode.

Me har lese analysen med stor interesse og finn mange interessante ting i denne. Med nokre unnatak så meiner me at revisjonen har peika på dei rette områda som på ulike måtar har risiko ved seg i kommunen. Det feltet som me fyrst og fremst saknar, og som me administrativt ser store risiko framover med, er bemanning og drift av legevakta. Her har me utfordringar med nok bemanning etter dei kompetansekrava som er varsla.

Generelt:

Når me vurderer kva forvaltningsrevisjonar me vil anbefala, så har me konsentrert oss om det som både er nyttig i kontrollsamanheng og som kan vera nyttig i samband med den løpende saksførebuing og forbettingsarbeidet med dei kommunale tenestene.

Rådmannen ser to viktige utfordringar i tida framover. Den fyrste gjeld rekruttering i ei tid kor det kan sjå ut som om den yrkesaktive delen av befolkninga går ned. Den andre er inntektsutviklinga i eit Suldal som kan få reduserte statlege overføringer, redusert eigedomsskatt og utfordringar i auka behov.

Ut i frå det vil ein peika på fire område som også revisjonen peikar på som rauda.

- *Innsparing, effektivisering og forenkling. Revisjonen peiker på eit prosjekt kor fleire kommunar har same tema, t.d. innafor barnehage, skule, pleie og omsorg eller administrasjon. Generelt viser analysane i rapporten at kommunen gir gode tenester som blir gitt til fleire eller ein større del av befolkning enn i andre kommunar, men som samtidig kostar meir pr. brukar. Med andre ord; Dyrare pr. brukar og samtidig til fleire brukarar. Ei grundig gjennomgang av dette ville vera nyttig.*
- *Barnevernet har hatt ei kraftig auke i utgiftene dei siste åra. Samtidig skal kanskje barnevernet slå seg saman med Sauda. Det kunne vore nyttig å ha ein revisjon saman med Sauda for å sjå på kostnadssamanlikning, praksissamanlikning og kanskje også rutinar.*
- *I pleie og omsorg pågår eit større arbeid for å få framtidas omsorg på plass. Kommunen har ein høg andel over 80 år som bur på institusjon eller heil-*

døgnsbemanna bustad, men har samtidig også ein høg andel som mottek tenester. Får me den kvaliteten ut av pengebruken som me burde få? Har me avlastningstilbod og dagtilbod som er effektive og gode nok?

- *Spesialundervisning i skulen og tidleg hjelp i barnehagen peiker rapporten på. Kommunen har no teke del i Haugalandsløftet dei siste fire åra. Dette skal avsluttast i 2017, og det kunne vore interessant og nytig å få vurdert resultata saman med nokre av dei andre kommunane som har teke del.*
- *IKT skal i utgangspunktet vera besparande og effektiviserande. Kommunen bruker store beløp på dette kvart år. Får me ut gevinstane gjennom desse investeringane. Er dette eit område kor kommunen blir liten og kor ein ikkje har den kompetansen som større kommunar har?*

2.4 INNSPEL FRÅ FOLKEVALDE

Det er avhalde møte i kontrollutvalet 25. februar, på dette møtet kom dei folkevalde med følgjande tema til forvaltingsrevisjon:

Pleie- og omsorg

Ein gjennomgang av tenestestruktur, tenestetilbod og kostnader.

Samanlikning med andre kommunar.

Hjelp til sjølvhjelp - velferdsteknologi.

Kan ein forvaltingsrevisjon vera eit hjelphemiddel eller grunnlag ved utforming av den framtidige omsorgspolitikken til kommunen?

Flyktningsituasjonen

Korleis er situasjonen i dag med tanke på mottak av asylsøkarar og flyktningar?

Lukkast kommunen med integreringa?

Er kommunen førebudd på auka tilstrømming? Kva for planar er lagd?

Er det ein fare for at integreringsarbeidet er lagt opp slik at flyktningane «klientifiseres»?

Økonomi -innsparing, effektivisering, forenkling

Korleis er teneste- og kostnadsnivået til kommunen samanlikna med andre kommunar?

Korleis kan kommunen førebu seg på ein situasjon med därlegare økonomi?

Kan det administrative apparatet effektiviserast og vert forenkla?

Kva for effektar har omorganiseringa i 2014/2015 hatt?

Skule

Kvífor er omfanget av spesialundervisning så stort? Kva for konsekvensar har dette for den ordinære undervisinga? Korleis har «Haugalandsløftet» fungert?

Det er mange eldre lærarar i kommunen. Er ein førebudd på generasjonsvekslinga?

Korleis er mogligheita for rekruttering?

Kva for eit omfang har mobbing på skulane i kommunen? Korleis arbeidast det med mobbesaker? Korleis arbeidast det med det psykososiale miljøet for elevane?

Barnevern

Oppfølging av førre rapport.

Kva er bakgrunnen for den sterke kostnadsauken?

Kva er bakgrunnen for at fosterheimsatsane varierer så mye fra kommune til kommunene?

Kommunal møtestruktur (først og fremst internt i administrasjonen, men også politiske møte)

Kva for planlagde, regelmessige møte vert halde i administrasjonen?

Kven deltar på kva for nokre møter?

Kor effektive er møta, med tanke på førebuingar, gjennomføring og etterarbeid?

Haldast det unødvendige møte?

Er møte til unødig hinder for at publikum får tak i kommunen sine medarbeidarar?

Innkjøp

Kva for reglement, rutinar og prosessar har kommunen for innkjøp?

Vert lóvar og regler for innkjøp overhalde?

Korleis arbeider ein for å førebyggja misligheiter eller korrupsjon?

Eigedomsforvalting/ vedlikehald av bygningane til kommunen

Kva for system, planar og rutinar har ein for å ivareta vedlikehaldet?

Har kommunen oversikt over tilstanden på bygningane til kommunen?

Er det eit vedlikehaldsetterslep?

Har vedlikehaldssituasjonen konsekvensar for arbeidsmiljø og tenesteyting?

Klima/ miljøplan

Korleis drivast kommunen sitt klima- og miljøarbeid?

I kva for ein grad har kommunen nådd måla om å redusera utslipp av klimagassar?

NAV

Korleis fungerer samarbeidet mellom kommunal og statleg del på NAV-kontoret?

Korleis er NAV førebudd på å møta aukande arbeidsledighet?

Korleis arbeider NAV overfor unge brukarar?

Beredskap

Kva for beredskapsplaner har kommunen? Er det gjennomført ROS-analysar?

Korleis er situasjonen på verksemdnivå? Er det utarbeidd lokale planar? Er desse i samsvar med sentrale planar?

Vert det halde tilstrekkelege øvingar?

Er brannberedskapen i kommunen god nok?

IKT

Kva for IKT-system har kommunen? Er desse integrert med kvarandre?

Har leiinga tilstrekkeleg IKT-kompetanse til å gjera strategiske vurderingar og avgjerd?

Har ein tilstrekkeleg IKT-bemanning og IKT- kompetanse på ulike nivå i kommunen?

Vert høva for interkommunalt samarbeid på IKT-området utnytta tilstrekkeleg?

Etikk og varsling

Har kommunen oppdatert og ajourført etikk-reglement?

Har kommunen sine medarbeidarar eit tilstrekkeleg medvit omkring etiske problemstillingar? På kva for ein måte vert etiske refleksjon praktisert?

Kva for varslingssystem har kommunen? Korleis brukast desse? Vert medarbeidarane sine varslingar teke tilstrekkeleg på alvor?

Internkontroll

Kva for styringssystem og internkontrollsysteem har kommunen?

Korleis praktiserast kommunen sin internkontroll?

Dei politiske partia/ gruppene i kommunestyret er invitert til å koma med skriftlege innspel til planen. Det er kome tre slike innspel til Rogland Revisjon, desse er samanfatta under:

- **Sosiale tenester og barnevern**
  - Barnevern (m. Sauda)
  - Sosiale tenester NAV (ungdomsledighet)
  - Oppfølging barnevern med Sauda
  - Økonomistyring og internkontroll (Barnevern, vente til IKS har fått lov å halde på litt)
  - Flyktningar - oppfølging integrering, opplæring og bustjing. Har kommunen nok bustader?
- **Innsparing, omstilling, forbetring**
  - Omorganisering
- **Pleie og omsorg**
  - Økonomi. Hjelp til sjølvhjelp
- **Teknisk og miljø**
  - Klima og miljøplan (spesielt enøk)
- **Barnehage/ skule**
  - Mobbing
  - Psykososialt miljø i skulen
  - Spesialundervisning
  - Tidleg innsats/ samarbeid
  - Psykososiale team?
  - Haugalandsløftet?
  - Tidleg innsats
- **Innsparing/ omstilling**
  - Omorganisering/ effekt av omorganisering 2015-2017?
- **Teknisk/ miljø**

- Eigedomsforvaltning/ vedlikehald
- Klima - miljø
- **Innkjøp**
  - Hjelmeland har nettopp hatt noko liknande og hadde tilhøve som ikkje var bra.
- **Effektivisering/ forenklinger**
  - Sparar me, eller seier me at me skal spare, men så skjer det ingenting?
- **Omorganisering:**
  - Bør prioriteras på slutten av perioden
- **Internkontroll**
  - Det er veldig viktig at ein har ein god internkontroll slik at kontrollutvalet har mindre å gjere. At kommunen kan kontrollere seg sjølv.
- **Beredskap**
  - Spesielt med brannvesenet i utkantane
- **IKT**
  - Mykje klager frå skulane, lære av Sauda kommune og Sauda vidaregåande skule. Effektivisering, eit betre system.
- **Etikk og varsling**
- **Kompetanse**
  - Sjekke om kommunen har ein plan
- **Selskapskontroll**
  - RyMi (i lag med dei andre eigarkommunane)
  - Rygjatun eigedom AS

2.5 KONTROLLUTVALET OG KOMMUNESTYRET SI HANDSAMING

På bakgrunn av overordna analyse, innspel frå administrasjonen og frå folkevalde, utarbeider kontrollutvalet forslag til plan for forvaltingsrevisjon. Ut frå forslaget til kontrollutvalet gjer kommunestyret det endelege vedtaket om planen. Planen angjev område eller tema som er aktuelle for forvaltingsrevisjon. Opplistinga er ikkje i prioritert rekjkjefølge. Når kontrollutvalet gjer bestilling, vil ein vurdera kva som er mest aktuelt på det tidspunktet. Kvart tema vil bli nærmare utdjupa og avgrensa i dialog med revisor i samband med endeleg bestilling av undersøkingane.

Revisor sender over gjennomførde undersøkingar til kontrollutvalet. Kontrollutvalet er kontrollorganet til kommunestyret, og handlar på vegne av kommunestyret. Kontrollutvalet ynskjer difor at gjennomførde forvaltingsrevisjonsrapportar skal handsamast av kommunestyret i Suldal når dei er ferdigbehandla i kontrollutvalet. Forskrift om kontrollutval slår fast at kontrollutvalet òg har ansvar for å sjå til at vedtaket til kommunestyret i tilknyting til handsaminga av rapportar om forvaltingsrevisjon vert følgt opp, og at dette vert rapportert til kommunestyret. Det er administrasjonssjefen i kommunen som har ansvar for oppfølginga av merknadene til kommunestyret, jf.

kommuneloven. Det ligg ikkje til kontrollutvalet å setja fast korleis administrasjonen skal følgja opp påviste avvik/veikskapar i det konkrete tilfelle, det ansvaret ligger også sjå administrasjonssjefen.

Kommunestyret i Suldal har delegert styresmakt til kontrollutvalet til å rullera og oppdatera Plan for forvaltingsrevisjon. Når kontrollutvalet gjer endringar/oppdatering av planen, vert denne sendt til kommunestyret til orientering. Dette er først og fremst akutelt dersom det skulle dukke opp nye aktuelle tema som ikkje er nemnt og vurdert i planen. I tillegg vil utfordringane til kommunen endre seg over tid, slik at risikoområde med behov for forvaltingsrevisjon òg endrar seg kontinuerleg.

2.6 GJENNOMFØRDE PROSJEKTER I FØRRE PERIODE

Følgjande forvaltingsrevisionsprosjekt og selskapskontollar vart gjennomført i Suldal kommune i perioden 2013 – 2015:

2013 Barnevern

Prosjektet har undersøkt korleis bekymringsmeldingar og undersøkingar vert handsama, og har vurdert korleis samarbeidet i kommunen fungerer.

2013 Styring av byggeprosjekt

Føremålet med prosjektet var å vurdera korleis kommunen sine byggeprosjekter vert planlagt, sett i verk og følgt opp.

2013 Selskapskontroll av Interkommunalt Arkiv Rogaland IKS

2014 Arbeidsgjevarolla

Føremålet med prosjektet var å belysa kva Suldal kommune gjer for å halde på kvalifisert arbeidskraft og kva kommunen gjer for å tiltrekke seg ny arbeidskraft.

2015 Skifte av fastlege

Føremålet med prosjektet var å vurdere legetenesta i Suldal kommune; organisering, bemanning, lededeckning og tilgjengelegheit.

2015 Plan- og byggesaker

Prosjektet har vurdert kommunen si plan- og byggesaksbehandling.

3 AKTUELLE OMRÅDE FOR FORVALTNINGSREVISJON

Med bakgrunn i det som er nemnt over vurderast følgjande område/tema som aktuelle for forvaltningsrevisjon i perioden 2016-2019. Me har delt inn områda i første og andre prioritet:

FØRSTE PRIORITET

Innsparing, effektivisering og forenkling

Korleis er teneste- og kostnadsnivået til kommunen?

Korleis kan kommunen førebu seg på ein situasjon med dårlegare økonomi?

Kan det administrative apparatet effektiviserast og forenklast?

Kva for effektar har omorganiseringa i 2014/ 2015 hatt?

Måloppnåing med omsyn til vedtekne nedskjeringar?

Benchmarking med andre kommunar. Vurdera kommunen si prosess med å bli meir effektiv mot andre kommunar, til dømes kommunar som har lukkast med dette eller som har låge utgifter innan sentrale kommunale tenesteområde.

Skule - tilpassa opplæring og spesialundervisning

Omtrent 10 % av elevane mottekk spesialundervisning og i underkant av 20 % av undervisingsressursane går med til dette.

Korleis vert PP-tenesta i kommunen ivaretatt?

Korleis vert tilpassa opplæring og spesialundervisning ivaretatt på skulane i kommunen?

Vert tenesta gjennomført i tråd med lovverket og vedtekne retningslinjer i kommunen?

Samanlikning på tvers av skular og med andre kommunar.

Korleis har «Haugalandsløftet» fungert?

Pleie og omsorg

Kommunen har ein høg del plassar i institusjon og heildøgnsbemanna bustad, og utgifte per institusjonsplass er høge. Det er ein stor del innbyggjarar som mottar pleie og omsorgstenester i Suldal.

Hjelp til sjølvhjelp.

Er det samsvar mellom kvalitet og ressursbruk?

Har kommunen avlastningstilbod og dagtilbod som er effektive og gode nok?

Barnevern

Lang saksbehandlingstid og høge utgifter.

Korleis har barnevernet organisert arbeidet med handsaming av meldingar, undersøkingar og tiltaksoppfølging?

Korleis har utviklinga i utgifter, arbeidsmengd og bemanning vore dei siste åra?
Korleis er bekymringsmeldingane fanga opp og handsama?
Korleis er undersøkingane gjort?
Korleis fungerer det interne samarbeidet i kommunen, på individ- og systemnivå?
Kva er bakgrunnen for at satsane for forsterheim varierer så mykje frå kommune til kommune?
Oppfølging av førre rapport frå 2013.
Samanlikning med andre kommunar.
Opplevinga til brukarane av oppfølginga frå barnevernet.

Legevakt

Bemanning og drift av legevakta.
Kommunen har utfordringar med nok bemanning etter nye kompetansekrav til lege i vakt, jf. Akuttmedisinforskrifta §7.

Busetting og integrering av flyktningar

Korleis arbeider kommunen med busetting og integrering av flyktningar. Er arbeidet i tråd med gjeldande lovkrav og føringar?
Kva for overordna planar har kommunen for mottak og integrering av flyktningar, og korleis legg desse føringar på det arbeid som vert gjort i kommunen?
Korleis arbeider kommunen med busetting?
Kva for hovudutfordringar står kommunen overfor i sitt integreringsarbeid?
Samanlikning med andre kommunar.

Sosiale tenester/ NAV

Delen mottakarar av sosialhjelp har auka noko dei siste åra og Suldal har mange unge mottakarar av sosialhjelp.
Korleis fungerer samarbeidet mellom kommunal og statleg del på NAV-kontoret?
Korleis er NAV førebudd på å møta aukande arbeidsledighet?
Korleis arbeider NAV overfor unge brukarar?

Innkjøp

Kva for reglement, rutinar og prosessar har kommunen for innkjøp?
Vert lovar og reglar for innkjøp overhalde?
Kva for rammeavtaler har kommunen? Korleis brukast dei?
E-handel: Kva er status for Suldal på dette området?
Korleis arbeidar kommunen for å førebyggja misligheiter eller korrupsjon?

IKT

Kva for planar og strategiar er utforma på IKT-området i Suldal kommune? I kva for ein grad er desse vorte følgt opp?
Kva for avtaler og kontraktar har kommunen på IKT-området? Får kommunen levert det som er avtalt?
Korleis opplevast kommunen si IKT-situasjon av dei interne brukarane?

Finst det eit system for handsaming av avvik?

Kompetanse, bemanning, rekruttering

SSB spår ein kraftig nedgang i talet på innbyggjarar i den arbeidsføre delen av befolkninga i Suldal kommune dei neste 30 åra. Kvar sjette lærer i Suldal er over seksti år.

Korleis er arbeidskraftsituasjonen i Suldal kommune?

Kva for eit behov er det för kompetanse og kapasitet – og korleis løyser ein utfordringar knytt til rekruttering?

Kva gjer ein for å halde på og nyttiggjera kompetent arbeidskraft?

Er kommunen førebudd på generasjonsvekslinga?

ANDRE PRIORITET

Internkontroll

Kva for styringssystem og internkontrollsysteem har kommunen?

I kva for ein grad legg dei overordna sistema til rette for ein tryggjande internkontroll for kommunen?

Velja nokre sektorar/ område og undersøkja korleis internkontrollen fungerer i praksis.

Vurdera i kva for ein grad kommunen sine internkontroll- og styringssystem er godt integrert i styringa av produktivitet, kvalitet og fagutvikling. Det vil seie om systemet både klarar å bidra til god internkontroll og samtidig framme god og effektiv tenesteproduksjon.

Beredskap

Korleis er beredskapsarbeidet ivaretatt i Suldal kommune?

Kva for planar og rutinar har Suldal kommune? Korleis er situasjonen på verksemdsnivå?

Korleis er fullmakter fordelt i krisesituasjonar?

Korleis er samarbeidet med andre instansar?

Kva for øvingar vert heldt?

Kva for forbettingspotensial er det i beredskapsarbeidet?

Kommunal møtestruktur

Kva for planlagde, regelmessige møte vert heldt i administrasjonen?

Kven deltar på kva slags møter?

Kor effektive er møta, med tanke på førebuingar, gjennomføring og etterarbeid?

Heldes det unaudsynte møte?

Er møte til hinder for at publikum får tak i kommunen sine medarbeidarar?

Eigedomsforvaltning/ vedlikehald av bygningane til kommunen

Kva for system og rutinar har kommunen for å kartleggja og dokumentera vedlikehaldsbehovet, og korleis vert prioriteringar gjort?

Korleis har utviklinga i vedlikehaldsomfanget vore, og kor stort er det eventuelle etter slepet?

Korleis arbeider kommunen for å forvalta realkapitalen sin på kort og lang sikt gjennom førebyggjande aktivitetar, ordinært og ekstraordinært vedlikehald, og rehabiliteringar?

Kva for konsekvensar har utsett vedlikehald for økonomien til kommunen og for brukarane? Til dømes inneklima, energiforbruk, reinhold og slitasje, mellombelse løysingar, verdireduksjon av tenesteyting/ produksjon mv.

Samanlikning med andre kommunar.

Skulemiljø

Kva for rutinar har Suldal kommune for å sikra eit godt psykososialt miljø på skulane?

Oppfølging av politiske vedtak

I kva for ein grad har tiltak om innsparingar vorte vedteken og sett i verk? Har dei hatt ynskt effekt?

Kva for system har administrasjonen for oppfølging og iverksetting av politiske vedtak? Korleis utarbeidast det restanselister?

Kva for vedtak vart fatta av kommunestyre, formannskap og hovudutval i 2016 og kva er status på oppfølgninga av dei?

Kva for system og rutinar har administrasjonen for tilbakerapportering til folkevalt nivå om status for oppfølging av vedtak?

Etikk og varsling

Kva for reglement og retningslinjer finst på dette området?

I kva for ein grad vert dei etiske standardane/normene til kommunen følgt?

Korleis opplever dei tilsette etiske dilemma på arbeidsplassen og korleis vert dette handtert?

I kva for ein grad er dei etiske retningslinjene til kommunen kjent blant dei tilsette?

Kva for varslingsrutinar har kommunen og korleis fungerer desse?

Samanlikning med andre kommunar.

Klima/ miljøplan

Korleis drivast kommunen sitt klima- og miljørarbeid?

Kva er status for kommunen si oppnåing av mål innan klimatilpassing?

Kva for verktøy, målereiskap og styrings- og rapporteringsordningar finst for å sikra at målsettingane vart nådd?

Enøk tiltak.

Selskapskontroll RyMi

Selskapskontroll Rygjatun Eigedom AS

Anna

Kontrollutvalet kan gjennom den løpende verksemda si vert kjend med tilhøve som etter utvalets vurdering bør gjerast til gjenstand for forvaltingsrevisjon. Kontrollutvalet ber kommunestyret om å få høve til å gjera omprioriteringar av planen / setja i verk forvaltningsrevisjon der dette vert vurdert som naudsynt. Resultat av slike forvaltningsrevisjonar vart rapportert til kommunestyret etter gjeldande retningslinjer.

Rogaland Revisjon IKS

Regnskapsrevisjon   Forvaltningsrevisjon   Selskapskontroll   Andre tjenester

Rogaland Revisjon IKS

Lagårdsveien 78
4010 Stavanger

Tlf 40 00 52 00
Faks 51 84 47 99

www.rogaland-revisjon.no

VEDLEGG SAK 13/16-2

Referat fra møte med gruppelederne i Suldal kommunestyre

25.02.2016

Tema: Innspill til plan for forvaltningsrevisjon for Suldal kommune 2016 - 2019

Til stede:

Kontrollutvalget: Elbjørn Sivertsen
Tormod Skeie
Heine Mo Willig
Otto Underbakke

Gruppeledere: Nils Bjarne Vold
Rainer Speth
Magne Langeland

Rådmann: Øyvind Valen

Sekretariatet: Odd Gunnar Høie

Rogaland Revisjon: Bernt Mæland

Møteleder/ nestleder i kontrollutvalget Tormod Skeie ønsket velkommen og forklarte målsettingen med møtet: Innspill fra de politiske partiene/gruppelederne og rådmannen til temaer for forvaltningsrevisjon i Suldal kommune i inneværende valgperiode.

Forvaltningsrevisor Bernt Mæland innledet kort om forvaltningsrevisjon, overordnet analyse og om prosessen med å utarbeide en plan for forvaltningsrevisjon.

Nedenfor er gjengitt de temaene som ble tatt fram i debatten – i tilfeldig rekkefølge. Vi har valgt å ikke knytte disse til den enkelte møtedeltaker eller parti. Partiene vil gis mulighet til å komme med skriftlige uttalelser i etterkant av møtet. I tillegg har partiene mulighet til å fremme sine prioriteringer når saken behandles i kommunestyret.

Rådmannen kommer også med et eget notat med sine innspill til planen.

- Pleie- og omsorg

- En gjennomgang av tjenestestruktur, tjenestetilbud og kostnader.
- Sammenligning med andre kommuner.
- Hjelp til selvhjelp - velferdsteknologi
- Kan en forvaltningsrevisjon være et hjelpemiddel eller grunnlag ved utforming av kommunens framtidige omsorgspolitikk?

- Flyktningesituasjonen

- Hvordan er situasjon i dag med tanke på mottak av asylsøkere og flyktninger?

Lykkes kommunen med integreringen?

Er kommunen forberedt på økt tilstrømning? Hvilke planer er lagt?

Er det en fare for at integreringsarbeidet er lagt opp slik at flyktningene «klientifiseres»?

- **Økonomi – Innsparing, effektivisering, forenkling**

Hvordan er kommunenes tjenestenivå og kostnadsnivå sammenlignet med andre kommuner?

Hvordan kan kommunen forberede seg på en situasjon med dårligere økonomi?

Kan det administrative apparatet effektiviseres og forenkles?

Hvilke effekter har omorganiseringen i 2014/2015 hatt?

- **Skole**

Hvorfor er omfanget av spesialundervisning så stort? Hvilke konsekvenser har dette for den ordinære undervisningen? Hvordan har «Haugalandsløftet» fungert?

Det er mange eldre lærere i kommunen. Er man forberedt på generasjonsvekslingen?

Hvordan er rekrutteringsmulighetene?

Hvilket omfang har mobbing på skolene i kommunen? Hvordan arbeides det med mobbesaker? Hvordan arbeids det med det psykososial miljøet for elevene?

- **Barnevern**

Oppfølging av forrige rapport

Hva er bakgrunnen for den sterke kostnadsøkningen?

Hva er bakgrunnen for at fosterhjemssatsene variere så mye fra kommune til kommune?

- **Kommunal møtestruktur** (først og fremst møte innad i administrasjonen, men også politiske møter)?

Hvilke planlagte, regelmessige møter avholdes i administrasjonen?

Hvem deltar på hvilke møter?

Hvor effektiv er møtene, med tanke på forberedelser, gjennomføring og etterarbeid?

Avholdes det unødvendige møter?

Er møter til unødig hinder for at publikum får tak i kommunens medarbeidere?

- **Innkjøp**

Hvilke reglementer, rutiner og prosesser har kommunene for innkjøp?

Blir lover og regler for innkjøp overholdt?

Hvordan arbeider man for å forebygge misligheter eller korruption?

- **Eiendomsforvaltning/Vedlikehold av kommunens bygninger**

Hvilke systemer, planer og rutiner har man for å ivareta vedlikeholdet?

Har man oversikt over tilstanden på kommunens bygninger?

Er det et vedlikeholdsetterslep?

Har vedlikeholdssituasjonen konsekvenser for arbeidsmiljø og tjenesteyting?

- **Klima/miljøplan**

Hvordan drives kommunens klima- og miljøarbeid?

I hvilken grad har en nådd målene om å redusere klimagassutslippene?

-
- **Nav**
Hvordan fungerer samarbeidet mellom kommunal og statlig del på Nav-kontoret?
Hvordan er Nav forberedt på å møte økende arbeidsledighet?
Hvordan arbeider Nav overfor unge brukere?
  - **Viltnemnda**
Hvilke roller og funksjoner skal Viltnemnda ha?
  - **Beredskap**
Hvilke beredskapsplaner har kommunen? Er det gjennomført ROS-analyser?
Hvordan er situasjonen på virksomhetsnivå? Er det utarbeidet lokale planer? Er disse i samsvar med sentrale planer?
Blir det avholdt tilstrekkelige øvelser?
Er brannberedskapen i kommunen god nok?
  - **IKT**
Hvilke IKT-systemer har kommunen? Er disse integrert med hverandre?
Har ledelsen tilstrekkelig IKT-kompetanse til å foreta strategiske vurderinger og beslutninger?
Har man tilstrekkelig IKT-bemannning og IKT-kompetanse på ulike nivå i kommunen?
Blir mulighetene for interkommunalt samarbeid på IKT-området utnyttet tilstrekkelig?
  - **Etikk og varsling**
Har kommunen oppdatert og ajourført etikk-reglement?
Har kommunens medarbeidere en tilstrekkelig bevissthet omkring etiske problemstillinger? På hvilken måte praktiseres etiske refleksjon?
Hvilke varslingssystemer har kommunen? Hvordan brukes disse? Blir medarbeidernes varslinger tatt tilstrekkelig på alvor?
  - **Internkontroll**
Hvilke styringssystemer og internkontrollsystemer har kommunen?
Hvordan praktiseres kommunens internkontroll?

De politiske partiene/gruppene i kommunestyret blir også invitert til å komme med innspill skriftlig direkte til sekretariatet/revisor, som inkluderer disse i utkast til plan for forvaltningsrevisjon for Suldal kommune.

Rogaland Revisjon IKS

Bernt Mæland
Fagansvarlig forvaltningsrevisjon

Rådmannen

Rogaland revisjon

Dykker ref.

Vår ref.
16/338-1 16/2316
Øyvind ValenArkivkode:
K1 - 219Dato:
25.02.2016**OVERORDNA ANALYSE - SULDAL KOMMUNE**

Me viser til rapport oversendt « Overordna analyse Suldal kommune 2016-2019», og mail av 23.02.2016 kor rådmannen blir bedt om å koma med innspel til forvaltningsrevisjonsplanen for komande periode.

Me har lese analysen med stor interesse og finn mange interessante ting i denne. Med nokre unnatak så meiner me at revisjonen har peika på dei rette områda som på ulike måtar har risiko ved seg i kommunen. Det feltet som me fyrst og fremst saknar, og som me administrativt ser store risiko framover med, er bemanning og drift av legevakta. Her har me utfordringar med nok bemanning etter dei kompetansekrava som er varsle.

Generelt:

Når me vurderer kva forvaltningsrevisjonar me vil anbefala, så har me konsentrert oss om det som både er nyttig i kontrollsamanheng og som kan vera nyttig i samband med den løpende saksførebuing og forbettingsarbeidet med dei kommunale tenestene.

Rådmannen ser to viktige utfordringar i tida framover. Den fyrste gjeld rekruttering i ei tid kor det kan sjå ut som om den yrkesaktive delen av befolkninga går ned. Den andre er inntektsutviklinga i eit Suldal som kan få reduserte statlege overføringer, redusert eigedomsskatt og utfordringar i auka behov.

Ut i frå det vil ein peika på fire område som også revisjonen peikar på som rauda.

- Innsparing, effektivisering og forenkling. Revisjonen peiker på eit prosjekt kor fleire kommunar har same tema, t.d. innafor barnehage, skule, pleie og omsorg eller administrasjon. Generelt viser analysane i rapporten at kommunen gir gode tenester som blir gitt til fleire eller ein større del av befolkninga enn i andre kommunar, men som samtidig kostar meir pr. brukar. Med andre ord; Dyrare pr. brukar og samtidig til fleire brukarar. Ei grundig gjennomgang av dette ville vera nyttig.
- Barnevernet har hatt ei kraftig auke i utgiftene dei siste åra. Samtidig skal kanskje barnevernet slå seg saman med Sauda. Det kunne vere nyttig å ha ein revisjon saman med Sauda for å sjå på kostnadssamanlikning, praksissamanlikning og kanskje også rutinar.
- I pleie og omsorg pågår eit større arbeid for å få framtidas omsorg på plass. Kommunen har ein høg andel over 80 år som bur på institusjon eller

heildøgnsbemanna bustad, men har samtidig også ein høg andel som mottek tenester. Får me den kvaliteten ut av pengebruken som me burde få? Har me avlastningstilbod og dagtilbod som er effektive og gode nok?

- Spesialundervisning i skulen og tidleg hjelp i barnehagen peiker rapporten på. Kommunen har no teke del i Haugalandsløftet dei siste fire åra. Dette skal avsluttast i 2017, og det kunne vere interessant og nyttig å få vurdert resultata saman med nokre av dei andre kommunane som har teke del.
- IKT skal i utgangspunktet vera besparande og effektiviserande. Kommunen bruker store beløp på dette kvart år. Får me ut gevinstane gjennom desse investeringane. Er dette eit område kor kommunen blir liten og kor ein ikkje har den kompetansen som større kommunar har?

Med helsing

Øyvind Valen
Rådmann

SAKSGANG		
Utvil	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalet	26.04.16	14/16

Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie		033

REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER 26.04.16

15. Statusoversikt pr. april 2016
16. Representantskapsmøte 25.04.16 – Haugaland kontrollutvalgssekretariat IKS
17. Representantskapsmøte 26.04.16 - Ryfylke Miljøverk IKS (✉. vedlegg)
18. Representantskapsmøte 27.04.16 – Interkommunalt arkiv Rogaland IKS
19. Representantskapsmøte 29.04.16 – Haugaland Vekst IKS
20. Representantskapsmøte 23.05.16 – Krisesenter Vest IKS (utan vedlegg)
21. Årsmøte 03.06.16 - Ryfylke IKS (utan vedlegg)
22. Kommunelovutvalget har overlevert forslag til ny kommunelov – NKRF nytt 10.03.16
23. Høring – NOU 2016:4 Ny kommunelov

Saksorientering:

Sakene blir lagde fram for kontrollutvalet til orientering.

SEKRETARIATET SITT FRAMLEGG TIL VEDTAK:

Referatsakene 15 - 23 blir tatt til orientering.

Aksdal, 19.04.16

Odd Gunnar Høie
Rådgjevar/utvalssekreter

Kontrollutvalet - statusoversikt april 2016

Saker frå bestilling til behandling i kontrollutvalet

Forvaltningsrevisjonar	Bestilt	Tidsbruk	Status	Ferdig dato	Merknader
Selskapskontroller					
Plan for selskaps-kontroll 2016-2020	23.09.15		Under utarbeiding	08.09.16	

Saker under politisk behandling eller til oppfølging i kontrollutvalet

Forvaltningsrevisjonar	Bestilt	Behandla i KU	Behandla av/dato	Planlagt oppfølging	Merknader
Overordna analyse	23.09.15	28.01.16/ 25.02.16			
Plan for forvaltnings-revisjon 2016-2020	23.09.15	26.04.16			
Legetenesta i Suldal kommune	11.02.15	03.09.15	KST 03.11.15	September 2016	150 timer

Avslutta prosjekt

Forvaltningsrevisjonar	Bestilt	Behandla i KU	Behandla av/dato	Følgt opp	Merknader
Barnevernet i Suldal	14.11.12	23.05.13	KST 18.06.13	13.02.14	
Styring av byggeprosjekt	14.11.12/ 25.04.13	21.11.13	KST 04.02.14	11.02.15/ KST 19.05.15	
Arbeidsgjevarrolla	21.11.13	19.06.14	KST 09.09.14	29.04.15/ KST 19.05.15	
Plan- og byggesaker	19.06.14	11.02.15	KST 17.03.15	28.01.16	
Selskapskontroller					
Interkommunalt Arkiv	25.04.12	31.01.13	KST 19.03.13	21.11.13	
Andre saker					

Representantskapsmøte Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS

mandag 25. april 2016 kl. 18.00

Sted: Tysvær rådhus – møterom Cleng Peerson, 2. etg.
Servering: Enkel
Forfall meldes til: Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS, tlf. 52 75 73 50 eller
Mobil 95 98 69 79 post@kontrollutvalgane.no

Det ønskes tilbakemelding fra hver enkelt representant om de har anledning til å møte eller om de må melde forfall. Vi imøteser svar **innen 15. april** slik at evt. vararepresentant kan varsles.

Da enkelte representanter har lang reise før og etter møtet, er det viktig at møtet er beslutningsdyktig, dvs. at minst to tredjedeler av representantene er til stede.

Til behandling foreligger:

- 1/16 Godkjenning av innkalling og saksliste
- 2/16 Konstituering av representantskap 2015-2019 – valg av leder og nestleder
- 3/16 Godkjenning av protokoll fra representantskapsmøtet 27.04.15
- 4/16 Godkjenning av årsregnskap 2015
- 5/16 Godkjenning av styrets beretning og årsmelding 2015
- 6/16 Budsjett 2017
- 7/16 Økonomiplan 2017 – 2020
- 8/16 Møtegodtgjørelse i HKS IKS
- 9/16 Valg av styre med styreleder og nestleder og varamedlemmer
- 10/16 Valg av revisor for 2016
- 11/16 HKSs representant til IKA Rogaland IKS
- 12/16 Overordnet strategiplan 2016-2020 for HKS IKS
- 13/16 Referat- og orienteringssaker

Aksdal 18.03.16

Toril Hallsjø (sign.)
Daglig leder

Kopi: Vararepresentanter
medlemskommunene v/postmottak
styret
revisorselskapet KPMG AS

Sakspapirer sendes ut til medlemmene av representantskapet og deltakerkommunene to uker før møtet, etter at innkalling med saksliste er sendt med minst 4 ukers varsel (selskapsavtalen § 10 og § 8 i lov om interkommunale selskaper).

IKAs eiere og representantskapets medlemmer

Vår ref.
15/413-26/033/7

Deres ref.

Dato:
23.03.2016

Innkalling til representantskapsmøte

Representantskapet ved Interkommunalt Arkiv i Rogaland innkalles med dette til årsmøte:

Onsdag 27. april kl. 10.00

Sted: Thon Hotel Maritim i Kongsgata 32 i Stavanger.

<i>Saksliste</i>	
01/16	Godkjenning av møteinnkalling og saksliste
02/16	Valg av leder og nestleder av representantskapet
03/16	Valg av referent og to representanter til å underskrive protokollen
04/16	Haugesund kommune ny deltaker i selskapet fra og med 2016
05/16	Godkjenning av regnskap for 2015
06/16	Godkjenning av styrets årsberetning for 2015
07/16	Godkjenning av årsmelding for 2015
08/16	Godkjenning av budsjett og tilskuddsberegning for 2017
09/16	Godkjenning av økonomiplan for perioden 2017-2020
10/16	Valg av styre for 2016/17
11/16	Valg av valgkomite for 2016/17
12/16	Innkomne saker

Faglig orientering:

- Kommunehistorikk og kommunale oppgaver: et foredrag om hvordan kommunene har endret seg over tid fra 1837 og frem til i dag.
- IKAs 40 år: et foredrag om IKAs historie fra selskapet ble stiftet den 1. januar 1976 og frem til i dag.

Etter møtet vil det bli servert lunsj på hotellet.

Saker som ønskes behandlet må være tilsendt administrasjonen innen 13. april.

For at representantskapet skal være beslutningsdyktig, må minst to tredjedeler av representantene være til stede. **Vennligst gi beskjed snarest, og innen 13. april om hvem som vil representere kommunen/selskapet på møtet.** Gi også beskjed dersom representanten ikke ønsker å ha lunsj etter møtet.

Innkalling til møte i representantskapet for Haugaland Vekst IKS

DATO/TID: Torsdag 29.04.16

STED: Hemmingstad Kultursenter

Sakliste:

Sak 1/16: Valg av møteleder.

Sak 2/16: Godkjennelse av innkalling og dagsorden

Sak 3/16: Valg av 2 nye repr. fra Rogaland fylkeskommune

**Sak 4/16: Behandling av årsregnskap og styrets beretning 2015.
Saksdokumenter ettersendes.**

Ole Bernt ThorbjørnSEN
styreleder

K. Tormod Karlsen
Adm.dir.

Forslag til ny kommunelov | Norges Kommunerevisorforbund

Kommunelovutvalget leverte i dag sin utredning til statsråden.

Forslag til ny kommunelov

10.03.2016

Kommunelovutvalget leverte i dag sin utredning til statsråden.

Utvalegsleder Oddvar

Flæte

(Bildet er tatt på NKRFs
Kontrollutvalgskonferanse
2014)

Kommunelovutvalget har lagt fram en omfattende utredning om endringer i kommuneloven.

Forslaget til ny kommunelov (NOU 2016: 4 Ny kommunelov) har en noe annen struktur enn dagens kommunelov. NOU'en inneholder en rekke forslag til endringer av dagens lov. Nedenfor følger en kort gjennomgang av noen av forslagene som har betydning for revisjon og tilsyn. Fylkeskommune og fylkesting er nedenfor omfattet av begrepene kommune og kommunestyre.

Økonomibestemmelserne

På økonomiområdet, lovforslagets femte del, foreslår utvalget at kommunene skal utarbeide et samlet regnskap for den juridiske enheten. Det er altså ikke snakk om et konsernregnskap, men avgrenset til å gjelde regnskap for kommunekassen, foretakene og ev. andre regnskapsenheter, som f.eks. lånefond og interkommunalt samarbeid som ikke er eget rettssubjekt (kommunale oppgavefellesskap).

Det innføres et nytt begrep «kommunalt oppgavefellesskap» som antas å være interkommunalt samarbeid som er organisert etter dagens kommunelov § 27.

Intern kontroll

Utvalget foreslår en mer omfattende formulering om internkontroll. Formuleringen er ment å erstatte interkontrollreguleringer i særlovgivningen. Det foreslås også å lovfeste at internkontrollen skal dokumenteres, og at det skal avgis en årlig rapport til kommunestyret.

Foreslätte endringer om kontrollutvalg

Kontrollutvalg og revisjon omtales i lovforslagets sjuende del. Blant de foreslätte endringene inngår at kontrollutvalget skal ha minst fem medlemmer. Lovutvalget har ikke villet foreslå en lovfesting av hvem/hvilken gruppering som bør ha ledervervet i kontrollutvalget.

Det foreslås endrede valgbartbestemmelse til kontrollutvalget. Personer som sitter i ledende stillinger, eller er medlem/varamedlem til styret eller bedriftsforsamling i selskap som kommunen har eierinteresser i, vil etter forslaget ikke bli valgbare. Personer med tilsvarende posisjon i regionråd eller et kommunalt oppgavefellesskap, vil etter forslaget heller ikke bli valgbare til kontrollutvalget.

Det foreslås også at kontrollutvalget skal gis rett til å bestille undersøkelser i selskap/andre virksomheter som utfører oppgaver på vegne av kommunen eller fylkeskommune. Undersøkelsesretten er begrenset til opplysninger som er nødvendig for å kunne kontrollere at virksomheten oppfyller kontraktsforpliktelsene.

Når det gjelder administrasjonsjefens (foreslått benevnt kommunedirektørens) uttalerett i kontrollutvalgets saker til kommunestyret er det presistert at dette gjelder kontrollsaker.

Kontrollutvalssekretariatet

Deler av bestemmelser rettet mot kontrollutvalgets sekretariat, og som i dag ligger i forskrift om kontrollutvalg, foreslås tatt inn i lovtteksten.

Under henvisning til evalueringssrapporten om effekter av lovendringen om revisjon og kontrollutvalg (desember 2014) foreslår utvalget å klargjøre grensegangen mellom hva som kan utføres av kontrollutvalssekretariat og hva som må betraktes som revisjon. Som et ledd i dette foreslås at eierskapskontroll blir definert som revisjon. Dette medfører at oppgaven ikke lenger skal kunne utføres av kontrollutvalssekretariatet.

Utvalget foreslår ikke å stille kompetansekrav til kontrollutvalgets sekretariat. Imidlertid understrekkes betydningen av at kontrollutvalgene har et kompetent sekretariat. Sekretariatet skal påse at sakene som legges fram for utvalget er forsvarlig

utredet. Det pekes i den forbindelse på at kontrollutvalget er, og skal være, et lekmannsorgan, og at utvalget skal føre tilsyn med profesjonelle aktører, og derfor trenger et kompetent sekretariat. I forslaget gis det imidlertid uttrykk for at å gi en lovbestemmelse om kompetansekrav vil være «en for sterk inngrip i det kommunale selvstyret».

Revisjon

Det foreslås også en rekke endringer knyttet til revisjon. En del av det som i dag er regulert i forskrift om revisjon foreslås tatt inn i loveteksten. I merknadene til forslaget om forvaltningsrevisjon er formuleringen om årlig forvaltningsrevisjon tatt ut, uten at det dermed er et ønske om mindre forvaltningsrevisjon.

Begrepet god communal revisjonsskikk videreføres. Denne skikken skal bygge på utviklingen i revisjon av offentlig sektor både nasjonalt og internasjonalt. Det pekes også på at vesentligesvurderinger i stat og privat næringsliv er ulik den vurderingen som må foretas for communal sektor.

I utredningen legges det grunn at «*kontrollen med økonomiforvaltningen i kommunesektoren har blitt redusert etter 2004. Etter utvalgets vurdering er dette en svekkelse av en sentral side ved egenkontrollen som ikke er ønskelig.*» Innholdet i lovbestemt regnskapsrevision er derfor foreslått utvidet ved at «forenklet etterlevelsrevisjon med økonomiforvaltningen» innføres som en obligatorisk del, og at revisor skal avgjøre en egen uttalelse til kontrollutvalget om resultatet av kontrollen. Rapporten skal iht. forarbeidene avgis med moderat sikkerhet.

I revisjonsberetningen skal revisor uttale seg om vesentlige budsjettavvik. Det foreslås at denne uttalelsen ikke bare skal omhandle vesentlige avvik fra budsjettets talldel, men at den i tillegg skal omfatte vesentlige forhold som ikke har budsjettthjemmel og om vesentlige mangler i gjennomføringen av vedtak.

Uttalelsen om vesentlige mangler ved gjennomføringen forutsettes gitt med moderat sikkerhet (negativ bekrefteelse).

Det foreslås ikke å innføre en sertifiserings- og tilsynsordning for revisorer. Derimot foreslås det å opprette et nasjonalt organ for kvalitetskontroll. Forslaget er ikke tatt inn i loveteksten, men departementet besørger å administrere ordningen. Det antydes en ordning der departementet nedsetter en nemnd som skal forestå kontrollen.

Det er ikke foreslått noen endringer i kompetansekrav verken for oppdragsansvarlig regnskapsrevisor eller forvaltningsrevisor.

Avtak

Kommunalminister Jan Tore Sanner opplyste under framleggelsen at det blir seks måneders høringsfrist, og at han tar sikte på at ny lov skal være på plass før neste kommune- og fylkestingsvalg.

- Her kan du lese hele NOU 2016: 4 Ny kommunelov »
- Her kan du lese KMDs pressemelding "En ny kommunelov for et stertere lokaaldemokrati" samt se videoopptak fra framleggelsen »

0 kommentarer

Sorter etter Eldste

Legg til en kommentar ...

Høring - NOU 2016:4 Ny kommunelov

Høring | Dato: 04.04.2016 | Kommunal- og moderniseringsdepartementet
(<http://www.regjeringen.no/no/dep/kmd/id504/>)

Kommunal- og moderniseringsdepartementet sender med dette på høring NOU 2016: 4 Ny kommunelov.

Status: På høring

Høringsfrist: 06.10.2016

Høringsbrev

Vår ref.: 16/1559

Kommunal- og moderniseringsdepartementet sender med dette på høring NOU 2016: 4 Ny kommunelov.

Kommunelovutvalget har foretatt en helhetlig gjennomgang av gjeldende kommunelov. Utvalget foreslår blant annet å lovfeste det kommunale og fylkeskommunale selvstyret og enkelte prinsipper for nasjonale myndigheters forhold til dette selvstyret. Utvalget foreslår også flere tiltak for å styrke egenkontrollen i kommunene og fylkeskommunene. Utvalget har lagt vekt på å gjøre loven enkel og tilgjengelig. Vi viser ellers til utredningens side 23–33 for et sammendrag av utvalgets vurderinger.

Utvalgets utredning ligger under "høringsnotat" lenger ned på denne siden. Offentlige høringsinstanser som ønsker det, kan henvende seg til Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon pr. e-post til publikasjonsbestilling@dss.dep.no (mailto:publikasjonsbestilling@dss.dep.no) for å få oversendt et fysisk eksemplar av utredningen.

Departementet ber om at høringsinstansene vurderer om saken bør sendes til underliggende etater eller virksomheter, tilknyttede virksomheter, medlemsorganisasjoner eller lignende. Høringsuttalelser skal avgis i den digitale høringsløsningen lenger ned på denne siden. Alle kan avgi høringsuttalelse. Høringsuttalelsene blir publisert på departementets nettsider.

Vi ber om at høringsinstansene tydelig tilkjennegir hvilke kapitler i utredningen man uttaler seg om.

Høringsfristen er 6. oktober 2016.

Med hilsen

Sølve Monica Steffensen (e.f.)
ekspedisjonssjef

Siri Halvorsen
avdelingsdirektør

Høringsnotat

Høringsinstanser

Departementene

Statsministerens kontor

Arbeids- og velferdsdirektoratet